

From: "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>

Sent: 3/30/2018 1:29:30 PM

To: "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>

Cc: "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>, "5.1.2e" <5.1.2e@nijmegen.nl>

Subject: Evaluatie tippelzone en huiskamer - beoordeling ingekomen offertes

Hoi 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e,

N.a.v. de offerte-aanvraag, d.d. 1 maart, hebben alle 4 de aangeschreven bureaus een offerte uitgebracht. Ik stuur ze samen met de offerte-aanvraag aan jullie toe.

Ik zal een bijeenkomst plannen om de offertes te bespreken. Daar kunnen we bekijken welke we uitnodigen voor een nadere toelichting. Eind april kunnen we 5.1.2e en 5.1.2e dan adviseren over met wie van de aanbieders in zee te gaan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e - Gemeente Nijmegen - postbus 9105 - 6500 HG Nijmegen - Tel: 024 5.1.2e - 5.1.2e [@nijmegen.nl](mailto:5.1.2e@nijmegen.nl)

Maandag-donderdag - 08.00u-17.30u

Offerte-aanvraag

Evaluatie tippelzone en huiskamer Nieuwe Markstraat Nijmegen

Toelichting

Situatieschets

De tippelzone met afwerkloods aan de Nieuwe Marktstraat in Nijmegen is oorspronkelijk ingericht om de overlast door (verslaafde) straatprostituees terug te dringen en hen tevens een passend zorgaanbod te verschaffen. Mede door sluitingen van tippelzones elders in het land in combinatie met een ongeclausuleerde toegang tot de Nijmeegse tippelzone bleek vanaf het midden van de jaren '00 dat de Nieuwe Marktstraat aantrekkelijk was geworden voor (straat)prostituees elders uit het land en zelfs uit het buitenland.

Hierdoor is in 2007 een registratieplicht ingevoerd om de tippelzone toegankelijk te houden voor de oorspronkelijke doelgroep: straatprostituees met een duidelijke binding met Nijmegen. Deze registratieplicht hield tevens in dat er een stop kwam op instroom van een nieuwe lichterding straatprostituees. Feitelijk ging het dus om een uitsterfconstructie (naar buiten toe status-quo beleid genoemd). Er zou, zo werd dus voorzien, uiteindelijk een omslagpunt gaan komen op het moment dat het aantal daadwerkelijk op de tippelzone actieve straatprostituees zo laag zou worden dat dat de vraag zou kunnen oproepen of het openhouden van de tippelzone nog functioneel en proportioneel zou zijn met het oog op de relevante maatschappelijke belangen.

Uiteindelijk hebben in 2007 41 straatprostituees van de burgemeester een registratie gekregen, waarmee ze hun diensten mochten aanbieden in de afwerkloods op de tippelzone. Het informatie- en zorgaanbod in de huiskamer van IrisZorg stond en bleef echter ook open voor vrouwen zonder registratie. In 2008 hebben we dit systeem laten evalueren en de conclusie was dat het voldeed aan de doelstellingen en verwachtingen.

Inmiddels is het aantal geregistreerde straatprostituees dat nog daadwerkelijk op de tippelzone actief is zodanig gedaald (van de 44 vrouwen die de huiskamer van IrisZorg bezoeken, zijn er nog maar 17 met een registratie van de burgemeester) dat het opportuun is om de toekomst van de tippelzone opnieuw tegen het licht te houden. Tegelijkertijd zien we dat het aantal dames zonder registratie dat de huiskamer van IrisZorg bezoekt de laatste jaren stijgende is. In 2016 bezochten meer dames zonder registratie de tippelzone dan dames met een registratie. Dat roept de vraag op wat (nog) de functionele relatie is tussen de tippelzone en de huiskamer van IrisZorg. En aanpalend de vraag waar deze vrouwen die geen gebruik maken van de tippelzone, maar wel van de huiskamer dan hun diensten aanbieden (verschuiving?). Ook dat zou (opnieuw) tegen het licht gehouden kunnen worden, zowel vanuit zorgperspectief als veiligheidsperspectief.

De evaluatie

Het kader

In den lande zijn er nog slechts 4 gemeenten met een tippelzone. Bij alle gemeenten leeft de vraag of sluiting of openstelling de juiste remedie is voor de betreffende problematiek. Gezien deze discussie en de hierboven geschetste ontwikkelingen in Nijmegen zou het nuttig zijn om alle vraagstukken rondom de tippelzone en het daaraan verbonden zorgaanbod opnieuw te laten evalueren.

Om de evaluatie vanuit alle relevante invalshoeken te laten plaatsvinden, zou die kunnen worden ingestoken vanuit een beschrijving van de mogelijke scenario's met de daarbij horende consequenties. De verschillende scenario's borgen dan dat er een vergelijking mogelijk wordt tussen enerzijds maatschappelijke opbrengst en anderzijds mogelijke valkuilen en/of maatschappelijke afbreukrisico's. Dat zorgt er dan voor dat een betekenisvolle bestuurlijke en politieke discussie hierover mogelijk wordt.

Er zijn dan 5 scenario's die de moeite van het onderzoeken waard zijn (overigens mede in relatie tot de ontwikkelingen en inzichten elders in het land) – i.c.:

1. De tippelzone en huiskamer openhouden met handhaving van het huidige status-quo beleid.
2. De tippelzone en huiskamer sluiten.
3. De tippelzone en huiskamer openhouden met mogelijkheden voor nieuwe instroom.
4. De tippelzone sluiten en huiskamer(functie) openhouden.
5. De tippelzone openhouden en huiskamer(functie) sluiten.

In relatie tot deze scenario's zijn twee vraagstukken van belang:

1. Zicht op aard en omvang van de straatprostitutie. Dat is van belang, omdat inmiddels toch een behoorlijke groep niet-geregistreerde straatprostituees de huiskamer van IrisZorg bezoekt. Van belang is om zicht te krijgen hoe groot die groep is en waar deze dames hun activiteiten ontplooiën. Dat zegt ook iets over de relevantie van de tippelzone in het tegengaan van overlast en openbare-ordeproblematiek rondom deze vorm van sekswerk.
2. De relatie tussen de tippelzone als aangewezen gebied voor de straatprostitutie en het zorgaanbod. De ratio achter de huiskamer van IrisZorg was en is: vinden en binden van de doelgroep daar waar de dames hun activiteiten uitvoeren.

De opzet

We denken aan een evaluatie op basis van:

1. Een survey van de stand van zaken in relatie tot straatprostitutie en de vraagstukken rondom de zorg voor de doelgroep in zowel gemeenten die in de afgelopen jaren de tippelzone gesloten hebben (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven) als in gemeenten die ervoor gekozen hebben de tippelzone open te houden (Utrecht, Arnhem, Groningen en Heerlen). De vraag is welke uitgangspunten het beleid ten aanzien van straatprostitutie en zorg aan de doelgroep bepalen en hoe deze zich vertalen in resultaten.
2. Een (veld)onderzoek naar de achtergronden en kenmerken van de cliëntèle van de huiskamer die geen registratie heeft voor de tippelzone aan de Nieuwe Marktstraat. Betreft het hier sekswerkers die actief zijn in de illegale straatprostitutie, gaat het ook om sekswerkers in andere vormen van prostitutie? Indien ze werkzaam zijn in de illegale straatprostitutie: op welk soort plaatsen ontplooiën ze hun activiteiten en wat betekent dat voor hun arbeidsomstandigheden en hun veiligheid? En in hoeverre zijn ze daadwerkelijk afhankelijk van de in de huiskamer aangeboden diensten, of zijn er reguliere voorzieningen op het terrein van zorg en welzijn waar zij terecht (moeten) kunnen?
3. Een (veld)onderzoek naar de achtergronden en kenmerken van de straatprostituees die hun diensten op de Nijmeegse tippelzone mogen aanbieden. In hoeverre is er voor hun een alternatief buiten de prostitutie? Zo ja, wat is er nodig om dat alternatief te realiseren? En zo nee, voldoet de huidige opzet van de tippelzone en het daar geboden zorgaanbod met het oog op hun welzijn en veiligheid?
4. Een (veld)onderzoek naar zowel de expliciete (in formele normen vastgelegde) opvattingen van de bij de tippelzone betrokken *stakeholders* als de impliciete (in persoonlijke ervaringen verankerde) opinies van de bij de tippelzone en huiskamer betrokken professionals in relatie tot straatprostitutie en de doelgroep.
5. Interviews met de verantwoordelijke gemeentelijke beleidsmakers (beleidsadviseurs, programmamanagers en portefeuillehouders in het College van B&W) in relatie tot de 5 mogelijke scenario's.
6. Relevant literatuuronderzoek in relatie tot het fenomeen straatprostitutie.

We staan overigens open voor suggesties ten aanzien van een alternatieve opzet (zie ook de paragraaf: Uw offerte).

Uitvraag

Voor de evaluatie zijn wij op zoek naar een extern bureau dat in staat is om alle onderdelen van het onderzoek uit te voeren. Het onderzoek moet kunnen dienen als basis voor een heroriëntatie van beleid aan de hand van de 5 hierboven geschetste scenario's.

De evaluatie dient uiterlijk 1 september 2018 gereed te zijn.

Voor de evaluatie is er verder een interne begeleidingscommissie.

Uw offerte

Indien u een offerte zou willen uitbrengen, kunt u deze uiterlijk 1 april 2018 sturen naar:
Gemeente Nijmegen

5.1.2e
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Of digitaal: 5.1.2e [@nijmegen.nl](mailto:5.1.2e@nijmegen.nl)

In uw offerte mag u ook alternatieve voorstellen doen, c.q. extra opties aanbieden, aansluitend bij de bedoeling van de evaluatie. Mocht u hierover vooraf willen overleggen, dan is telefonisch contact mogelijk. U kunt zich hiertoe richten tot 5.1.2e – tel.: 024 5.1.2e –

5.1.2e [@nijmegen.nl](mailto:5.1.2e@nijmegen.nl)

Indien u een offerte uitbrengt, zal in de eerste helft van april in elk geval nog een gesprek plaatsvinden met een vertegenwoordiging van de begeleidingscommissie alvorens we een besluit nemen over het aangaan van een overeenkomst. Uiterlijk 1 mei ontvangt u van ons dan definitief uitsluitsel.

Nijmegen, 1 maart 2018

5.1.2e

5.1.2e

STRAATPROSTITUTIE IN NIJMEGEN

Evaluatie tippelzone en huiskamer Nieuwe Marktstraat

Onderzoeksvoorstel maart 2018

Bureau **Beke**

Inhoudsopgave

1	Achtergrond en vraagstelling	3
1.1	Prostitutiebeleid	3
1.2	Straatprostitutie en beleid in de gemeente Nijmegen	4
1.3	Aanleiding onderzoek en onderzoeksvragen	5
2	Opzet en uitvoering	8
2.1	Onderzoeksactiviteiten	8
2.1.1	Deskresearch	9
2.1.2	Interviews met beleidsmakers Nijmegen	9
2.1.3	Interviews stakeholders	10
2.1.4	Data-analyse (gemeente en IrisZorg)	11
2.1.5	Interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees	12
2.1.6	Buurtonderzoek rondom tippelzone	14
2.1.7	Ervaringen andere gemeenten met – gesloten – tippelzone	16
2.2	Tijdpad	17
2.3	Randvoorwaarden	18
2.4	Onderzoeksteam en expertise	19
3	Begroting	20
	Geraadpleegde literatuur	21
	Bijlagen	
	Bijlage 1 – Excel-schema Gemeente Nijmegen en IrisZorg	22
	Bijlage 2 – Topiclijst straatprostituees	23

1 Achtergrond en vraagstelling

De gemeente Nijmegen heeft onder andere aan Bureau Beke gevraagd een onderzoeksvorstel in te dienen voor een evaluatie van de tippelzone en huiskamer aan de Nieuwe Marktstraat in Nijmegen. In de uitvraag wordt de wens uitgesproken om alle vraagstukken rondom de tippelzone en het daaraan verbonden zorgaanbod te evalueren. In dit hoofdstuk bespreken we ter oriëntatie eerst kort het prostitutiebeleid in het algemeen en vervolgens gaan we in op straatprostitutie en het beleid in de gemeente Nijmegen. Het hoofdstuk besluit met de aanleiding voor het onderzoek en de onderzoeksvragen.

1.1 Prostitutiebeleid

Op 1 oktober 2000 is het algemeen bordeelverbod in Nederland opgeheven. De exploitatie van prostitutie waarbij meerderjarige prostituees vrijwillig hun diensten verlenen, is hierdoor niet langer wettelijk verboden. Deze wetsverandering heeft er ook toe geleid dat de vormgeving van het prostitutiebeleid bij de Nederlandse gemeenten is komen te liggen (Daalder, 2015). Elke gemeente kan haar eigen prostitutiebeleid opstellen en vastleggen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Het prostitutiebeleid kan hierdoor per gemeente verschillend zijn.

Er zijn verschillende vormen van prostitutie. Hierbij valt onder andere te denken aan escortbureaus, privéhuizen, raamprostitutie, erotische massagesalons en straatprostitutie. In tegenstelling tot de andere vormen van prostitutie, wordt straatprostitutie in nog maar weinig gemeenten toegestaan (Daalder, 2007; 2015). Op dit moment zijn er nog vier gemeenten die straatprostitutie toestaan en daar een aangewezen tippelzone voor hebben. Dit zijn de gemeente Groningen, Utrecht, Arnhem en Nijmegen. Uit landelijk onderzoek is bekend dat er steeds minder prostituees op straat hun diensten aanbieden. Uit onderzoek dat we recentelijk in Arnhem hebben uitgevoerd, komt ook naar voren dat het aantal vergunde sekswerkers in de straatprostitutie afneemt; van 45 in 2003 tot negen in 2017 (Van Wijk, e.a., 2017). Dit onderzoek laat duidelijk het problematische karakter van deze groep zien (Van Wijk, e.a., 2017). Straatprostituees vormen een specifieke groep binnen de prostitutie. Er is sprake van uiteenlopende psychosociale problematiek (verslaafd, dakloos, psychische en/of financiële problemen) en – in sommige gevallen – zeer regelmatig politiecontacten in de rol van betrokkene of verdachte. Straatprostituees zullen niet snel overstappen naar andere vormen van sekswerk. Hoewel illegale straatprostitutie buiten de daarvoor aangewezen tippelzones denkbaar is, lijkt dit – mede door de afschrikkende werking cameratoezicht, politiecontroles en onveiligheid – niet op grote schaal voor te komen (Daalder, 2015; Van Wijk e.a., 2017).

1.2 Straatprostitutie en beleid in de gemeente Nijmegen

In de tijd dat het algemeen bordeelverbod nog van kracht was (voor 1 oktober 2000) werd op verschillende plaatsen in de gemeente Nijmegen getippeld en/of 'afgewerkt'. Tippelen aan de Nieuwe Marktstraat werd gedoogd. Het zogenaamde 'afwerken' – de seksuele dienstverlening – vond plaats op andere locaties dan de Nieuwe Marktstraat. Met name de Veemarkt en de omgeving van de Kronenburgersingel in de wijk Biezen (stadsdeel Oud-West) waren populaire afwerkplaatsen. Gevolg hiervan was dat in deze gebieden veel overlast werd ervaren wat tot klachten leidde (Oostveen, 2009). Hulpverlening aan straatprostituees werd destijds op een laagdrempelige wijze aangeboden vanuit een mobiele bus via De Cirkel, een initiatief van De Grift (het Gelders centrum voor verslavingszorg) dat in 1985 is opgericht. Financiering voor dit initiatief was afkomstig uit gemeentelijke middelen (O&S, 2013).

Situatie na 1 oktober 2000

Na de opheffing van het algemeen bordeelverbod is in de gemeente Nijmegen prostitutiebeleid opgesteld.¹ Specifieke regelgeving met betrekking tot straatprostitutie is daar onderdeel van. In de gemeente Nijmegen wordt onder straatprostitutie het volgende verstaan: *'het door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze passanten tot prostitutie bewegen, uitnodigen dan wel aanlokken'* (Gemeentebld Nijmegen, 2017). De regulering van straatprostitutie in de gemeente Nijmegen heeft geleid tot het aanwijzen van de huidige tippelzone met een afwerkloods aan de Nieuwe Marktstraat. De toewijzing van deze specifieke tippelzone had onder andere tot doel de overlast die werd veroorzaakt door straatprostitutie terug te dringen én de prostituees een passend zorgaanbod aan te bieden. Dit zorgaanbod wordt geleverd in de huiskamer van IrisZorg die zich naast de loods met afwerkplekken bevindt. Bij de loods is bewakingspersoneel aanwezig dat toezicht houdt op orde, veiligheid en hygiëne. Zowel de tippelzone als de afwerkloods zijn dagelijks geopend van 20.00 uur tot 02.00 uur.

De sluiting van tippelzones op andere plekken in het land en de toen nog vrije toegang tot de Nijmeegse tippelzone, hebben vanaf het midden van de jaren '00 geleid tot een toename van het aantal straatprostituees aan de Nieuwe Marktstraat. Deze aanwas bestond zowel uit prostituees elders uit het land als buitenlandse – met name Oost-Europese – straatprostituees (Oostveen, 2009). Gevolg hiervan was dat de Nijmeegse straatprostituees verdrongen werden door de concurrentie van buitenaf.

1 Zie artikel 3.3.7 uit de APV van de gemeente Nijmegen (Gemeentebld Nijmegen, 2017)

Daarnaast nam de overlast door straatprostitutie weer toe. Om grip te krijgen op de situatie is er in 2007 een registratieplicht ingevoerd. Enkel de prostituees die een duidelijke binding met Nijmegen hadden én al minstens twee jaar in Nijmegen werkten, kwamen in aanmerking voor een dergelijke registratie.² Ondanks dat de prostituees die niet aan deze voorwaarden voldoen niet langer op de tippelzone mogen werken, is het hen tot op de dag van vandaag nog wel toegestaan om de huiskamer op de tippelzone te bezoeken.

Eerdere evaluaties tippelzone

De gemeente Nijmegen heeft zowel in 2005 als in 2008 een evaluatie van de tippelzone laten uitvoeren (Oostveen, 2005; 2009). De conclusies uit beide evaluaties zijn met elkaar in lijn. Zowel de meeste professionals uit Nijmegen als straatprostituees zijn voorstander van het behoud van de tippelzone en de afwerkloods op de huidige locatie. Volgens de professionals brengt sluiting nauwelijks voordelen met zich mee, maar wel nadelen en risico's; waaronder toename van overlast en afname van zorgmogelijkheden, veiligheid en beheersbaarheid. De straatprostituees stellen niet langer veilig te kunnen werken als de tippelzone wordt gesloten. Wat overlast betreft blijkt uit de evaluatie van Oostveen (2005; 2009) – die daarvoor de Stadspeiling van de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen heeft gebruikt – dat de overlast door straatprostituees beperkt is. Uit de directe omgeving van de tippelzone deden toen 154 respondenten mee aan dit onderzoek, dat in heel Nijmegen werd afgenomen. Ook in onderzoek naar de opheffing van het bordeelverbod in Nijmegen komt dit naar voren (Biesma, Nijkamp, Tromp & Bieleman, 2010). Dit blijkt zowel uit politiecijfers als uit de ervaringen van omwonenden. Tot slot komt uit de evaluatie van Oostveen naar voren dat er nog ruimte is voor verbetering aangaande de doorverwijzing naar andere zorg- en hulpverlening en de uitstroom uit prostitutie. Dit laatste aspect wordt gezien als een moeizaam en vaak niet haalbaar proces. De gedachte is dat door middel van maatwerk, hulpverlening op verschillende terreinen en de juiste voorzieningen meer succes geboekt kan worden dan tot nu toe is behaald (Oostveen, 2009).

1.3 Aanleiding onderzoek en onderzoeksvragen

De laatste evaluatie van straatprostitutie in de gemeente Nijmegen is inmiddels ruim negen jaar geleden. Na deze evaluatie hebben zich verschillende ontwikkelingen voorgedaan:

- In navolging van Amsterdam (2003), Rotterdam (2005) en Den Haag (2006) zijn ook in Eindhoven (2011) en Heerlen (2013) de **tippelzones gesloten**.

2 Zie Bijlage 2A verbonden aan artikel 3.3.7 uit de APV van de gemeente Nijmegen voor de specifieke voorschriften verbonden aan de tippelzone en de beleidsregels met betrekking tot het registratiesysteem voor straatprostitutie.

- Begin 2009 heeft het college van Burgemeesters en Wethouders (B&W) ervoor gekozen om de – tot dat moment zeer beperkte – mogelijkheid om met een vergunning te werken op de zone, niet te verruimen. Daarmee heeft zij bewust voor een **'uitsterfbeleid'** gekozen.³
- Bovendien wil het college van B&W voor de straatprostituees die er nu werken een **'actief uitstapbeleid'** gaan volgen: de dames 'losweken van hun dealers en pooiers, en opvangen in kleinschalige opvanghuizen' en 'helpen een nieuw leven op te bouwen'.⁴

Met nog vier gemeenten met een tippelzone en de bovenstaande ontwikkelingen in acht genomen, leeft bij de gemeente Nijmegen de vraag of sluiting of openstelling de juiste remedie is voor de betreffende problematiek. Het is daarom nuttig om alle vraagstukken rondom de tippelzone en het daaraan verbonden zorgaanbod opnieuw te evalueren. De gemeente Nijmegen heeft vijf scenario's opgesteld die in het onderhavige onderzoeksvoorstel centraal staan:

1. De tippelzone en huiskamer openhouden met handhaving van het huidige status-quo beleid.
2. De tippelzone en huiskamer sluiten
3. De tippelzone en huiskamer openhouden met mogelijkheden voor nieuwe instroom.
4. De tippelzone sluiten en huiskamer(functie) openhouden.
5. De tippelzone openhouden en huiskamer(functie) sluiten.

Uit de hierboven beschreven situatieschets van de gemeente Nijmegen is de volgende centrale vraagstelling gedestilleerd:

'Wat is anno 2018 de aard en omvang van straatprostitutie in de gemeente Nijmegen, wat is de functionele relatie tussen de tippelzone en de huiskamer van IrisZorg en welke beleidsimplicaties volgen hieruit indachtig de voornoemde scenario's?'

Deze centrale vraagstelling leidt tot de volgende deelvragen:

Aard en omvang

1. Op welke schaal komt straatprostitutie in Nijmegen voor?
2. Wat zijn de kenmerken en achtergronden van zowel geregistreerde als niet-geregistreerde straatprostituees?

3 Brief van het College van B&W, februari 2009; <http://nieuws.nijmegenonline.nl/tippelzone-nijmegen-2/>

4 Zie voetnoot hiervoor.

3. In hoeverre maken geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees gebruik van de huiskamer bij de tippelzone?
4. In hoeverre bieden niet-geregistreerde straatprostituees – die wel gebruikmaken van de huiskamer – hun diensten aan op straat en waar in Nijmegen wordt dit gedaan?

Zorg en veiligheid

5. Welke zorg- en hulpinstrumenten en uitstapprogramma's voor straatprostituees zijn er en in hoeverre voldoen deze in de ogen van de (zorg)partners?
6. Sluit het huidige zorgaanbod - met het oog op het welzijn, de veiligheid en een eventueel alternatief buiten de prostitutie - aan op de wensen en behoeften van sekswerkers die gebruikmaken van de huiskamer van IrisZorg?
7. Wat is de relevantie van de tippelzone met het oog op zorg en het tegengaan van openbare-ordeproblematiek die (mogelijk) met straatprostitutie gepaard gaat?
8. In hoeverre ervaren buurtbewoners overlast veroorzaakt door de tippelzone en/of straatprostitutie buiten de tippelzone?
9. Indien er buiten de tippelzone wordt getippeld door straatprostituees, welke zorg- en veiligheidsvraagstukken zijn hieraan verbonden?

Beleid

10. Wat is de huidige stand van zaken van het Nederlandse en Nijmeegse beleid rondom straatprostitutie?
11. Welke uitgangspunten bepalen het beleid ten aanzien van straatprostitutie en zorg aan de doelgroep en hoe vertaalt zich dit in resultaten? Hoe verhoudt zich dit tot de vijf genoemde scenario's?
12. Wat zijn volgens de stakeholders en verantwoordelijke gemeentelijke beleidsmakers voor de vijf genoemde scenario's de maatschappelijke opbrengsten enerzijds en de maatschappelijke afbreukrisico's anderzijds?
13. Welke beleidsaanbevelingen kunnen worden gedaan binnen het perspectief van het vigerende straatprostitutiebeleid van de gemeente Nijmegen?

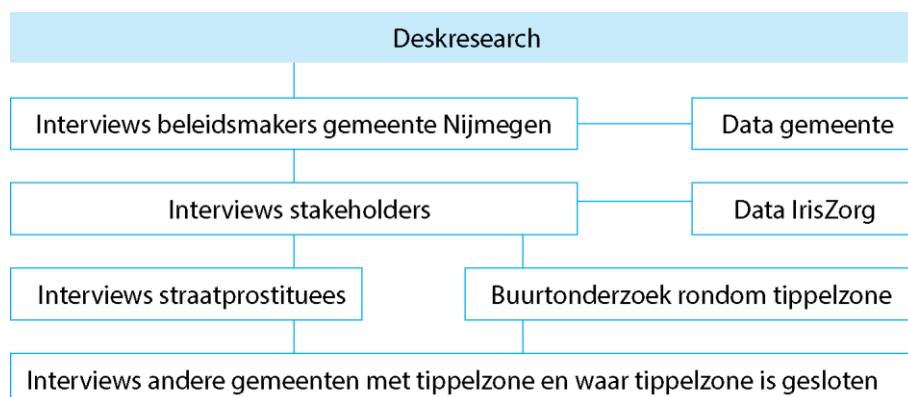
2 Opzet en uitvoering

Om de vraagstelling te kunnen beantwoorden, wordt gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden, zowel kwantitatief als kwalitatief. We beschrijven elke onderzoeksactiviteit afzonderlijk (paragraaf 2.1). De opdrachtgever bepaalt dat het onderzoek uiterlijk 1 september 2018 moet zijn afgerond. In het tijdpad geven we aan wanneer welke activiteit(en) wanneer worden uitgevoerd om deze einddatum te kunnen realiseren (paragraaf 2.2). Tot slot schetsen we de randvoorwaarden waaronder het volgen van het tijdpad haalbaar is (paragraaf 2.3) en geven we een korte beschrijving van onze expertise op het onderwerp en het onderzoeksteam (paragraaf 2.4).

2.1 Onderzoeksactiviteiten

In deze paragraaf staan de voorgestelde onderzoeksactiviteiten centraal. Deze staan visueel weergegeven in figuur 2.1. We lichten elke onderzoeksactiviteit in een aparte subparagraaf toe.

Figuur 2.1 - Overzicht van onderzoeksactiviteiten

2.1.1 Deskresearch

Allereerst voeren we een deskresearch uit. Binnen de deskresearch bestuderen we bronnen die behulpzaam kunnen zijn bij het krijgen van een beeld van de aard en omvang van de zichtbare en onzichtbare straatprostitutie en (de impact van) het in de gemeente Nijmegen gevoerde beleid. Binnen de deskresearch verwachten we gebruik te kunnen maken van de volgende bronnen:

- literatuur over straatprostitutie;
- beleidsdocumentatie en andere relevante gemeentelijke documentatie;
- evaluaties uit binnen- en buitenland aangaande het beleid rondom straatprostitutie;
- documentatie van de politie inzake straatprostitutie (2015-2018);
- beleidsdocumentatie van andere gemeenten met een tippelzone (Groningen, Utrecht, Arnhem) of gemeenten die recentelijk een tippelzone gesloten hebben (Eindhoven, Heerlen, Rotterdam).

2.1.2 Interviews met beleidsmakers Nijmegen

Om de overwegingen achter de gemeentelijke visie op het gevoerde beleid op te tekenen, gaan we in gesprek met de beleidsmakers van de gemeente Nijmegen op dit thema. Voor het onderzoek 'Prostitutie in beeld gebracht in Arnhem' hebben wij vanuit de gemeente Nijmegen gesproken met een beleidsadviseur maatschappelijke ontwikkeling op het onderwerp prostitutie (Van Wijk e.a., 2017). Dit interview heeft duidelijk gemaakt dat bij zowel de afdeling Zorg en Welzijn als bij de afdeling Veiligheid van de gemeente Nijmegen de nodige informatie en kennis aanwezig is als het gaat om het thema (straat)prostitutie. Beide afdelingen hebben hieromtrent bovendien hun eigen verantwoordelijkheden. De afdeling Veiligheid zou voor dit onderzoek inzicht kunnen bieden in het vergunningenbeleid en de samenwerking met de politie en eventuele andere partners. De afdeling Zorg en Welzijn is in het kader van onderhavig onderzoek interessant omdat zij voornamelijk betrokken zijn bij het zorgaanbod, samenwerking met zorgpartners en het uitstroombesleid voor prostituees. Om die reden wordt een groepsinterview gehouden met de voor het prostitutiebeleid verantwoordelijke gemeentelijke beleidsmakers vanuit zowel de afdeling Zorg en Welzijn als vanuit de afdeling Veiligheid. Het betreffen beleidsadviseurs, programmamakers en portefeuillehouders van het College van B&W op het onderwerp prostitutie. Een voordeel van groepsinterviews is dat tussen respondenten interactie kan ontstaan, wat – ten opzichte van individuele interviews – tot meer informatie vanuit verschillende perspectieven kan leiden.

Een eerste doel van dit groepsinterview is het expliceren en verdiepen van de in de deskresearch naar voren gekomen informatie over het gevoerde gemeentelijk beleid en de stand van zaken met betrekking tot de vergunningen. Ten tweede moet het interview – als doorkijk naar de toekomst van de tippelzone – zicht geven op de maatschappelijke opbrengsten en de mogelijke (maatschappelijke) afbreukrisico's voor elk van de vijf genoemde scenario's. Hierbij wordt ingezoomd op de visie van de respondenten over de voor- en nadelen en eventuele neveneffecten. Tot slot wordt het interview gebruikt om eventuele lacunes in de door ons geïnventariseerde zorgketen voor straatprostituees te vinden. Op deze wijze borgen wij dat we in de daaropvolgende interviews met stakeholders (zie paragraaf 2.1.3) geen relevante professionals missen.

2.1.3 Interviews stakeholders

Er worden face-to-face interviews gehouden met vertegenwoordigers van instanties die betrokken zijn bij de tippelzone, de huiskamer en de zorg voor deze specifieke doelgroep. Daarbij wordt ingegaan op hoe het huidige aanbod van zorg en steun eruit ziet en of dit – ook met het oog op een eventueel alternatief buiten de prostitutie – volgens deze professionals afdoende is. Tevens wordt voor elk van de vijf genoemde scenario's gevraagd wat volgens hen de voor- en nadelen en eventuele neveneffecten zijn (maatschappelijke opbrengsten en afbreukrisico's).

Vanwege hun eigen persoonlijke ervaringen met de doelgroep vormen de stakeholders in dit onderzoek een belangrijke bron van informatie. Er worden in ieder geval interviews gehouden met medewerkers van de volgende partijen:

1. Huiskamer op de tippelzone/avondopvang De Cirkel
2. IrisZorg
3. GGD Gelderland-Zuid/Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ)
4. NIM maatschappelijk werk
5. Interventieteam Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)
6. Multifunctioneel Centrum (MFC, voor langdurig verslaafde daklozen met huisvestingprobleem)
7. Nationale Politie (Prostitutie Controleteam (PCT), Team Opsporing Mensenhandel (TOM), doelgroep- en wijkagenten)

Vanzelfsprekend kunnen deze interviews worden aangevuld met stakeholders die uit voorgaande onderzoeksactiviteit (zie paragraaf 2.1.2) naar voren zijn gekomen.

Toelichting op enkele belangrijke stakeholders met betrekking tot straatprostitutie

Verschillende partijen zijn vanuit het zorg- en veiligheidsperspectief in Nijmegen betrokken bij straatprostitutie. Zo vormen IrisZorg, de GGD Gelderland-Zuid/MBZ en NIM Maatschappelijk Werk de zorgketen voor straat- en jeugdprostitutie en zij voeren samen het uitstapprogramma uit. Sinds oktober 2011 ligt de regie van dit uitstapprogramma in handen van de GGD/MBZ (Heuts & Homburg, 2013).

Uit een gesprek dat wij in het kader van het onder Prostitutie in beeld gebracht' hebben gevoerd, blijkt dat het Multifunctioneel Centrum (MFC) een interessante stakeholder is omdat daar ook straatprostituees (kunnen) verblijven die vanuit de tippelzone daar naartoe zijn geleid. Bovendien wordt op het MFC methadon verstrekt, waardoor het MFC wellicht zicht heeft op verslaafde tippelaarsters die *buiten* de tippelzone werken.

Een andere relevante stakeholder is het Interventieteam Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ), welke in februari 2013 van start is gegaan. Zij bieden 'bijzondere' zorg aan mensen voor wie de reguliere zorg onbereikbaar is en geen duidelijke zorgvraag hebben maar lijden onder een opeenstapeling van problemen. Hierbij richten ze zich ook op straatprostituees.⁵

De politiefunctionarissen (wijkagenten, doelgroepagenten en politiefunctionarissen vanuit het PCT/TOM) kunnen veiligheidsimplicaties duiden en hebben wellicht zicht op plekken waar illegale straatprostitutie wordt bedreven.

Onderwerpen die tijdens de interviews met stakeholders aan bod komen, zijn:

- aantal straatprostituees dat op de tippelzone werkt;
- aantal straatprostituees dat de huiskamer bezoekt;
- straatprostitutie buiten de tippelzone;
- kenmerken van de straatprostituees;
- beleid gemeente Nijmegen;
- huidige aanbod van zorg en steun vanuit instanties;
- voor- en nadelen van de genoemde scenario's met betrekking tot de tippelzone en de huiskamer.

2.1.4 Data-analyse (gemeente en IrisZorg)

Er staan bij de gemeente Nijmegen thans 17 straatprostituees geregistreerd. Uit gegevens die zijn bijgehouden door medewerkers van de huiskamer van IrisZorg blijkt echter dat er 44 vrouwen zijn die de huiskamer op de tippelzone bezoeken. Dat wil

5 <https://ggdgelderlandzuid.nl/professionals/maatschappelijke-zorg/bijzondere-zorg/interventieteam/>

zeggen dat er ook vrouwen zijn die alleen de huiskamer bezoeken, maar niet werkzaam zijn op de zone. Het is onbekend hoeveel van deze vrouwen wel werken als straatprostituee maar elders hun diensten aanbieden. De systeeminformatie van gemeente Nijmegen kan een beeld geven van de huidige situatie van de geregistreerde straatprostituees. Hierdoor krijgen we de doelgroep (straatprostituees) beter in beeld. We vragen de gemeente Nijmegen om de volgende gegevens **anoniem** aan te leveren:

- huidige arbeidssituatie;
- huidige burgerlijke staat;
- huidige inkomenssituatie;
- huidige woonsituatie;
- verhuizingen (laatste 3 jaar).

Ook IrisZorg kan bijdragen aan het beeld van de status van de straatprostituees en hun huidige leefsituatie. We vragen IrisZorg om de volgende gegevens **anoniem** aan te leveren:

- het laatste contact met de straatprostituee (datum);
- woon-, leef- en werksituatie;
- verslavingen;
- psychische problematiek;
- verdere hulpverlening.

We leveren aan de gemeente Nijmegen en IrisZorg een Excel-schema aan dat zij kunnen invullen met de gevraagde gegevens (zie bijlage 1). De verkregen informatie wordt door ons geanalyseerd en we verzorgen de beschrijving van de geanonimiseerde resultaten in de rapportage.

2.1.5 Interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees

De ervaring leert dat het voeren van gesprekken met de doelgroep zelf vaak waardevolle informatie oplevert. De voorgaande onderzoeksactiviteiten worden daarom verdiept door het houden van interviews met straatprostituees die momenteel werkzaam (c.q. geregistreerd) zijn in de gemeente Nijmegen en/of de huiskamer op de tippelzone bezoeken.

Een aandachtspunt is de medewerkingsbereidheid van straatprostituees. Uit het onderzoek dat wij kortgeleden op de Arnhemse tippelzone hebben uitgevoerd, blijkt dat deze medewerkingsbereidheid kan worden vergroot door interviews kort te houden (maximaal tien tot vijftien minuten) en de straatprostituees een kleine vergoeding te bieden in de vorm van geld of goederen (bijvoorbeeld €10 of een *goodie*

bag met cosmetica). Uit de ervaringen in Arnhem weten we ook dat de medewerkingsbereidheid aan interviews grotendeels afhankelijk is van het moment waarop het interview wordt afgenomen en wie het interview houdt. Ons uitgangspunt is dat het geven van een kort interview de werkzaamheden van straatprostituees zo min mogelijk in de weg mag staan. We kiezen er daarom voor interviews te houden in de huiskamer, waar straatprostituees voor of na het werk of tussendoor kunnen ontspannen. We zullen daarom acht avonden met twee onderzoekers in de huiskamer van de tippelzone aanwezig zijn. Daarnaast kiezen we ervoor om de interviews te laten uitvoeren door twee vrouwelijke onderzoekers die gedurende de looptijd van het onderzoek op meerdere momenten aanwezig zullen zijn in de huiskamer. Op deze wijze bewerkstelligen we ook dat de onderzoekers min of meer bekende en vertrouwde gezichten worden, wat de medewerkingsbereidheid ook kan vergroten. Belangrijk om te vermelden is dat deze onderzoekers ervaring hebben met het doen van onderzoek naar prostitutie en het interviewen van straatprostituees. Voor het onderzoek naar de Arnhemse tippelzone heeft een van de onderzoekers acht van de negen straatprostituees gesproken in de huiskamer van de Arnhemse tippelzone.

Over de looptijd van het onderzoek willen we zo veel mogelijk straatprostituees en bezoekers van de huiskamer op de tippelzone interviewen. Te denken valt hierbij aan de straatprostituees die geregistreerd staan bij de gemeente en de huiskamer bezoeken én personen die niet geregistreerd staan bij de gemeente maar de huiskamer wel bezoeken (zie tabel 2.1). Van deze personen is het (vooraf) onduidelijk of zij werkzaam zijn in de straatprostitutie en of ze wellicht buiten de tippelzone op straat prostitueren. Daarnaast kan het ook nog zo zijn dat er in de gemeente Nijmegen straatprostituees werken buiten de tippelzone (wel of niet-geregistreerd) die ook de huiskamer op de tippelzone niet bezoeken. De onderzoekers zetten zich in om – indien mogelijk – ook straatprostituees die buiten de tippelzone werken, te interviewen. Indien deze groep bekend is bij de straatprostituees die de huiskamer wel bezoeken, proberen we via hen in contact te komen met deze straatprostituees. In het geval dat we hen te spreken krijgen, willen we voornamelijk ingaan op waarom ze buiten de tippelzone werken, welke ervaringen ze hiermee hebben, waarom ze geen vergunning bij de gemeente Nijmegen hebben aangevraagd c.q. niet geregistreerd staan en welke behoeften en wensen zij hebben.

Tabel 2.1 – Doelgroepen die we willen bevragen in het onderzoek

	Bezoeken huiskamer 'De Cirkel' wel	Bezoeken huiskamer 'De Cirkel' niet
Geregistreerde straatprostituees	17	Onbekend
Niet-geregistreerde straatprostituees	27	Onbekend
Totaal	44	Onbekend

Met de straatprostituees en bezoekers van de huiskamer willen we de volgende onderwerpen bespreken:

- achtergrondkenmerken;
- tippelzone en straatprostitutie buiten de tippelzone;
- huidige leefsituatie;
- (eventueel) uitstaproces en ontvangen zorg/steun;
- eventuele sluiting tippelzone/huiskamer (vijf scenario's);
- toekomstperspectief.

We werken hierbij met een semigestructureerde topiclijst aan de hand van de bovenstaande hoofdthema's. Zie bijlage 2 voor een uitwerking van de semigestructureerde topiclijst. De topiclijst is eventueel nog uit te breiden met topics uit de vragenlijst die in 2014 is gebruikt door Bureau Intraval om niet-legale prostitutie te onderzoeken (Nijkam, Sijtsma, Snippe & Bieleman, 2014). Omdat we de interviews zo kort mogelijk willen houden – zodat we zo veel mogelijk straatprostituees en bezoekers van de huiskamer kunnen spreken en hen daarbij zo min mogelijk willen belasten – kiezen we er voor om de topiclijst *to the point* te houden. In de praktijk blijkt dat een te uitgebreide topiclijst niet effectief is bij deze doelgroep. Uit ervaring weten we ook dat straatprostituees de Nederlandse taal niet altijd even goed machtig zijn. Indien gewenst kunnen de gesprekken ook in het Engels plaatsvinden.

2.1.6 Buurtonderzoek rondom tippelzone

Zoals gesteld, is de tippelzone aan de Nieuwe Marktstraat onder andere ingericht om de overlast door straatprostitutie terug te dringen. Uit de Stads- en wijkmonitor die de gemeente Nijmegen jaarlijks houdt, blijkt dat de overlast door prostitutie in het algemeen is afgenomen (Gemeente Nijmegen, 2018). In welke mate omwonenden op dit moment overlast en/of openbare ordeproblematiek ondervinden specifiek van de tippelzone en wellicht van straatprostituees die buiten de zone werkzaam zijn, is niet bekend. Er wordt daarom voorgesteld om door middel van een buurtonderzoek de

mogelijke – door omwoners ervaren⁶ – overlast rondom de tippelzone in kaart te brengen. In de vraagstelling houden we rekening met de de vijf scenario's

Er zijn meerdere manieren om een buurtonderzoek te houden. We kiezen bewust voor een anonieme enquête voor bewoners van de straten die rondom de tippelzone liggen zodat we zicht krijgen op mogelijke overlast bij de omwonenden. We gaan hierbij langs de huizen van de bewonersom de enquête af te nemen. De selectie van de straten en aantal aan te schrijven huishoudens maken we in overleg met de gemeente Nijmegen maar in figuur 2.2 is een voorstel te zien. We nemen minstens 50 omwonenden (ad random) mee in het buurtonderzoek. Indien de gemeente Nijmegen wenst om meer omwonenden te enquêteren in het buurtonderzoek is dit in overleg mogelijk en wordt hier een aanvullende begroting voor gemaakt.

Figuur 2.2 – Voorstel reikwijdte buurtonderzoek

⁶. De meerwaarde hiervan – naast de monitorgegevens – is dat er een aselechte groep in het onderzoek wordt betrokken.

Er wordt gekozen voor een korte, schriftelijke vragenlijst omdat we dan zo veel mogelijk omwonenden bereiken. Ervaringen uit eerdere onderzoeken leren dat deze methode goed werkt en dat het op deze wijze mogelijk is om zowel de jongere als de oudere omwonenden te bereiken. Er wordt bewust niet gekozen om voorbijgangers op straat te enquêteren, omdat dan de kans groot is dat er ook veel passanten c.q. voorbijgangers naar hun ervaringen worden gevraagd.

De onderwerpen die in de vragenlijst centraal staan, zijn overlast, criminaliteit en veiligheidsbeleving in relatie tot de tippelzone en straatprostitutie welke buiten de tippelzone plaatsvindt. In dit kader leggen we de omwonenden ook de verschillende scenario's voor in relatie tot de te verwachten overlast. In de vragenlijst wordt gevraagd naar:

- achtergrondgegevens: geslacht en leeftijd, aantal jaren dat de bewoners al in het postcodegebied wonen, kennis over het bestaan van de tippelzone;
- huidige overlast (scenario 1): momenteel ervaren *overlast* door de tippelzone, momenteel ervaren *criminaliteit* door de tippelzone;
- huidig veiligheidsgevoel (scenario 1): veiligheidsbeleving in relatie tot de tippelzone, cijfer veiligheidsgevoel (hoe hoger, hoe veiliger);
- verwachte overlast en veiligheidsbeleving (scenario 2 tot en met 5): wanneer tippelzone zou sluiten, wanneer tippelzone gehanteerd blijft, wanneer tippelzone wordt uitgebreid.

Een aantal zaken wordt vanwege de garantie van anonimiteit bewust niet meegenomen in de enquête. Het gaat dan om het volgende:

- er wordt niet gevraagd naar postcode en huisnummer, maar alleen naar de straat waarin respondenten wonen;
- We vragen niet naar gegevens die herleidbaar zijn tot personen, zoals naam of geboortedatum. Er wordt alleen naar het geslacht en leeftijd als achtergrondgegevens van respondenten gevraagd om te kijken of er eventueel verschillen in veiligheidsbeleving tussen mannen en vrouwen voorkomen en of leeftijd hier verschil in maakt.

De resultaten uit het buurtonderzoek kunnen vervolgens gespiegeld worden aan de resultaten uit de Stads- en wijkmonitor.

2.1.7 Ervaringen andere gemeenten met – gesloten- tippelzone

Voor het onderzoek naar prostitutie in Arnhem hebben wij – om de Arnhemse situatie omtrent de tippelzone in breder perspectief te kunnen plaatsen – in drie andere gemeenten interviews gehouden. Dit waren de gemeenten Rotterdam, Eindhoven en Nijmegen. Deze interviews zijn erg nuttig gebleken en hebben naast de nodige kennis,

ook voor onderhavig onderzoek relevante netwerkcontacten opgeleverd. Om te kunnen leren van ervaringen van andere gemeenten die momenteel te maken hebben met een tippelzone (Utrecht, Groningen en Arnhem) en gemeenten die de tippelzone hebben gesloten (Den Haag, Rotterdam, Amsterdam, Eindhoven en Heerlen), wordt per stad een korte beschrijving gegeven van de aard en inhoud van de zorg en steun voor de straatprostituees. Ook wordt ingegaan op welke gevolgen en effecten de vertegenwoordigers van de betreffende gemeenten daarvan zien. De kennis die wij door voorgaand onderzoek al tot onze beschikking hebben, zal worden aangevuld door middel van (eventueel telefonische) interviews met de vertegenwoordigers van de betreffende gemeenten. Het doel van deze verdiepende interviews is om goed zicht te krijgen op de uitgangspunten van het gevoerde beleid, evenwel als het vergaren van *good practices* en mogelijke maatschappelijke afbreukrisico's omtrent het sluiten dan wel openhouden van de tippelzone. De leidraad voor de interviews wordt gevormd door de verschillende scenario's zoals opgesteld in de offerte-uitvraag en in hoofdstuk 1 van dit onderzoeksvoorstel.

Naar aanleiding van het rapport 'Prostitutie in beeld gebracht' heeft de gemeente Arnhem recent besloten om de tippelzone uit te breiden en meer vergunningen te zullen gaan verstrekken aan prostituees die op de zogeheten Zorgzone willen werken. Aanvullende interviews in de gemeente Arnhem leveren waardevolle informatie op en zijn van belang om erachter te komen hoe deze beslissing tot stand is gekomen, welke gevolgen zij hiermee overzien en welke implicaties dit besluit heeft met het oog op zorg en (maatschappelijke) veiligheid.

2.2 Tijdpad

Het onderzoek start per 1 mei 2018 en de rapportage dient uiterlijk 1 september 2018 opgeleverd te worden. Het tijdpad van de voorgestelde onderzoeksactiviteiten is als volgt (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2 – Overzicht tijdpad

Onderzoeksactiviteit	Mei	Juni	Juli	Aug
Deskresearch				
Interviews beleidsmakers Nijmegen				
Interviews stakeholders				
Ontsluiten data gemeente/IrisZorg				
Interviews straatprostituees				
Buurtonderzoek rondom tippelzone				
Interviews andere gemeenten				
Rapportage schrijven				

2.3 Randvoorwaarden

Om een tijdige en adequate uitvoering van het onderzoek conform het gestelde tijdspad te kunnen garanderen (zie hiervoor), gelden verschillende randvoorwaarden:

- de gemeente informeert bij het prostitutiebeleid betrokken partijen over het onderzoek en verzoekt hen om medewerking aan het onderzoek. Tevens verstrekt de gemeente de contactgegevens van vertegenwoordigers van de hiervoor genoemde partijen zodat de onderzoekers een afspraak voor een interview kunnen maken;
- de gemeente faciliteert de toestemmingsprocedures die moeten worden doorlopen om de onderzoekers inzage te kunnen geven in de gevraagde **anonieme** systeem informatie van de gemeente en IrisZorg;
- de gemeente zorgt ervoor dat de onderzoekers worden geïntroduceerd op de tippelzone en dat ze toegang krijgen tot de huiskamer om de interviews af te nemen met de geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees en met de medewerkers van IrisZorg;
- de onderzoekers zullen indien gewenst een geheimhoudingsverklaring ondertekenen.

De onderzoeksactiviteiten monden uit in een openbaar onderzoeksrapport (pdf). Om het onderzoek binnen de gestelde termijn uit te kunnen voeren, geldt dat de instanties deadlines nakomen (zie tabel 2.3). Eventuele uitloop bij het niet voldoen aan deze randvoorwaarden en/of de gehanteerde planning kan de onderzoekers niet worden aangerekend. De opdrachtgever gaat hiermee akkoord.

Tabel 2.3 - Deadlines

Actie	Datum gereed	Wie
Goedkeuring onderzoeksvoorstel	1 mei 2018	Gemeente
Ter beschikking stellen relevante documentatie	1 mei 2018	Gemeente
Informeren partners en verstrekken contactgegevens	7 mei 2018	Gemeente
Toestemmingsverlening aan onderzoekers voor anonieme systeem informatie	15 mei	Gemeente (en IrisZorg)
Inventariseren medewerkingsbereidheid medewerkers huiskamer bij tippelzone	1 juni	Gemeente (en IrisZorg)
Aanleveren (geanonimiseerde) data uit systemen	1 juni	Gemeente (en IrisZorg)
Opleveren en bespreken conceptrapport	22 augustus	Gemeente en Bureau Beke
Opleveren eindrapport	31 augustus	Bureau Beke

2.4 Onderzoeksteam en expertise

Het kernprojectteam bestaat uit 5.1.2e (projectleider), 5.1.2e 5.1.2e (onderzoeker), 5.1.2e en 5.1.2e (onderzoeksassistenten). Daar waar nodig sluiten er andere onderzoekers van Bureau Beke aan bij het team. Voor de inhoudelijke cv's van de individuele onderzoekers verwijzen we naar onze website: www.beke.nl.

Bureau Beke heeft in de loop van de jaren veel expertise opgebouwd op het terrein van onderzoeken naar complexe (criminaliteits)vraagstukken en specifiek naar prostitutie(beleid). Recent hebben we een – in grote lijnen – vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd naar (straat)prostitutie in de gemeente Arnhem. Voor dit onderzoek hebben we ook een deskresearch, interviews met stakeholders en interviews met straatprostituees uitgevoerd (Van Wijk et al., 2017). Ook voert Bureau Beke op incidentele en periodieke basis monitoringsonderzoek naar overlast rondom maatschappelijke opvangvoorzieningen (AZC's, dak- en thuislozenopvang) en coffeeshops uit. Dergelijke onderzoeken zijn in de regel gebaseerd op meerdere bronnen (politie, opvanginstelling, omwonenden) en vormen de basis voor aanpassing van beleid dan wel beheer rondom de voorzieningen. In het kader van deze onderzoeken hebben we meerdere malen een buurtonderzoek uitgevoerd.

In het kader van het voorgestelde onderzoek blijkt onze expertise ook uit ons onderzoek naar de gehele Amsterdamse prostitutiebranche (Van Wijk et al., 2010) alsmede het landelijke onderzoek naar het prostitutiebeleid in Nederlandse gemeenten (Van Wijk et al., 2014). Verder heeft ons bureau in de afgelopen jaren voor het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) twee websites ontwikkeld, die in het kader van onderhavige offerte noemenswaardig zijn.⁷ Het betreft allereerst de site 'Gemeenten aan zet – Wegwijzer bestuurlijke aanpak criminele praktijken'. Hier is met name het onderdeel 'Vrouwenhandel en (illegale) prostitutie' van belang. Ten tweede willen we wijzen op de site 'Stappenplan Prostitutiebeleid'. Tot slot is de projectleider van het voorgestelde onderzoeksteam als lid van de wetenschappelijke begeleidingscommissie betrokken geweest bij het Nicis-onderzoek naar vergelijkend prostitutiebeleid (Wagenaar et al., 2013).

7. De sites zelf kunnen worden bezocht via www.bestuurlijkhandhaven.nl en www.hetccv.nl/instrumenten/Prostitutiebeleid/index?filter=Stappenplan.

3 Begroting

Het totale onderzoek wordt begroot op € 34.790,- (exclusief btw).⁸ In onderstaand overzicht wordt een gespecificeerde begroting voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van het onderzoek in aantal dagdelen weergegeven.⁹

Tabel 3.1 - Begroting

Activiteiten	PL	O	OA	DTP
Deskresearch	5.1.1c			
Interviews beleidsmakers Nijmegen (n=1)				
Interviews stakeholders (n=8)				
Ontsluiten data gemeente/IrisZorg				
Interviews straatprostituees				
Buurtonderzoek rondom tippelzone (n=50)				
Interviews andere gemeenten (n=8)				
Overleg opdrachtgever				
Analyse en rapportage				
Totaal dagdelen				
Subtotaal kosten (exclusief btw)				
Bureaukosten ¹⁰				
<i>Totaal kosten (exclusief btw)</i>	€ 34.790			
Totaal kosten (inclusief btw)	€ 42.095			

Voor de leveringsvoorwaarden verwijzen we naar www.beke.nl.

Inschrijfnummer KvK: 09099508,

BTW-identificatienummer: 5.1.1c

Bankrekeningnummer: 5.1.1c t.n.v. Bureau Beke te Arnhem

8. Inclusief btw is dit €42.095,-

9. Dagdeeltarieven (exclusief btw) voor Bureau Beke zijn als volgt: projectleider (PL) € 5.1.1c, onderzoeker (O) € 5.1.1c, onderzoeksassistent (OA) € 5.1.1c en DTP € 5.1.1c.

10. Inclusief vergoeding voor de straatprostituees.

Geraadpleegde literatuur

Biesma, S., Nijkamp, R., Tromp, N. & Bieleman, B. (2010). *Evaluatie opheffing bordeelverbod Nijmegen*. Groningen: Intraval.

Daalder, A.L. (2007). *Prostitutie in Nederland na opheffing van het bordeelverbod*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 249.

Daalder, A.L. (2015). *Prostitutie in Nederland anno 2014*. Den Haag: WODC. Cahiers 2015-01.

Gemeentebld Nijmegen (2017). *Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Nijmegen*. Nr. 165004, d.d. 22 september 2017.

Heuts, L., & Homburg, G. (2013). *Overzicht en stand van zaken uitstapprogramma's voor prostituees: factsheet*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

Nijkamp, R., Sijstra, M., Snippe, J. & Bieleman, B. (2014.) *Verboden rood in beeld. Onderzoek aard en omvang niet-legale prostitutie in 2014*. Den Haag: WODC (Bureau Intraval).

O&S Nijmegen (2003). *Een evaluatie van de hulpverlening aan straatprostituees in Nijmegen*. Nijmegen: Gemeente Nijmegen.

Oostveen (2005). *De toekomst van de afwerkloods Nijmegen*. Enschede: Oostveen Beleidsonderzoek en Advies.

Oostveen (2009). *Evaluatie tippelzone Nijmegen 2008*. Enschede: Oostveen Beleidsonderzoek en Advies.

Gemeente Nijmegen (2018). *Stads- en wijkmonitor 2017*. Geraadpleegd via: <https://swm.nijmegen.nl/p30825/vernieling-en-overlast>

Wijk, A. van, Hardeman, M., Ham, T. van, Lenders, A. & Esseveldt, J. van (2017). *Prostitutie in beeld gebracht. Een onderzoek naar aard en omvang van zichtbare en onzichtbare prostitutie in Arnhem*. Arnhem: Bureau Beke.

Bijlage 1 – Excel-schema Gemeente Nijmegen en IrisZorg

Analyseformat Gemeente Nijmegen en IrisZorg

	GEMEENTE NIJMEGEN								IRISZORG						
Nr.	Laatst bekende woonplaats	Laatst bekende woonsituatie	Leeftijd	Burgerlijke staat	Aantal verhuizingen in laatste 3 jaar	Inkomenssituatie	Arbeidssituatie	Overige opmerkingen	Laatste contactmoment	Laatst bekende woonsituatie	Laatst bekende werksituatie	Inkomenssituatie	Verslavingen	Verdere hulpverlening	Overige opmerkingen
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
Etc.															

Bijlage 2 – Topiclijst interviews straatprostituees

Topiclijst interviews

De volgende topics komen minimaal aan bod:

Achtergrond informatie

- Leeftijd
- Geboorteland
- Periode actief als prostituee (start, eind, locaties)
- Redenen start prostitutie

Tippelzone

- Periode werken op de tippelzone Nieuwe Marktstraat in Nijmegen
- Ervaringen werken op de tippelzone Nieuwe Marktstraat in Nijmegen
- Ervaringen werken buiten de tippelzone Nieuwe Marktstraat in Nijmegen

Huidige leefsituatie

- Financiële situatie
- Woonsituatie
- Gezondheid
- Verslaving (alcohol, drugs, medicijnen of anders)

Uitstapproces en ontvangen zorg/steun

- Zou je willen stoppen met werken als straatprostituee? Waarom wel/niet?
- Ontvangen zorg/steun van andere (hulpverlenende) instanties (bv. gemeente, IrisZorg etc.)
- Tekortkomingen huidige zorg en steun
- Wensen en behoeften

Eventuele sluiting tippelzone en huiskamer

- Wat ga je doen als de tippelzone en/of huiskamer sluit?
- Welke risico's loop je hierdoor?
- Wat kan de gemeente of een andere instantie doen om je dan verder te helpen?

Toekomstperspectief

- Wat zijn jouw doelen en plannen en hoe wil je dit realiseren?
- Wat zijn jouw wensen en behoeften hierbij?

Bureau Beke

Turfstraat 1

6811 HL Arnhem

T 026 443 86 19

info@beke.nl

www.beke.nl

Onderzoeksvoorstel

EVALUATIE TIPPELZONE NIJMEGEN

Maart 2018

Breuer | INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

Auteursrechten voorbehouden
Niets uit dit voorstel mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of
anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van Breuer | INTRAVAL te Groningen-Rotterdam

1. Inleiding

De gemeente Nijmegen heeft de tippelzone aan de Nieuwe Marktstraat oorspronkelijk ingericht om de overlast door (verslaafde) straatprostituees terug te dringen en hen een passend zorgaanbod te bieden. Midden jaren 2000 constateert de gemeente dat de Nijmeegse Tippelzone aantrekkelijk is geworden voor (straat)prostituees uit andere regio's en het buitenland. Dat lijkt dan mede te komen door de sluitingen van tippelzones elders in het land en het feit dat er geen eisen worden gesteld aan diegenen die op de tippelzone willen werken (ongeclausuleerde toegang).

Om aan de toeloop een halt toe te roepen, voert de gemeente in 2007 een registratieplicht in om de tippelzone toegankelijk te houden voor de oorspronkelijke doelgroep, namelijk straatprostituees met een binding aan Nijmegen. Dit houdt tevens in dat de instroom van een nieuwe lichterding straatprostituees stopt. Door dit zogenoemde status-quo beleid (feitelijk een uitsterfconstructie) zou het aantal actieve straatprostituees zo laag kunnen worden dat het de vraag oproept of met het openhouden van de tippelzone de doelen worden bereikt die de gemeente daarmee voor ogen heeft.

Bij het invoeren van de registratieplicht in 2007 hebben 41 straatprostituees een registratie gekregen; zij mogen hun diensten aanbieden in de afwerkloods op de tippelzone. Het zorgaanbod in de zogenoemde huiskamer (De Cirkel) van IrisZorg blijft, ook na invoering van dit systeem, toegankelijk voor vrouwen zonder een registratie. In 2008 constateert de gemeente Nijmegen op basis van een evaluatie dat het systeem nog voldoet aan haar doelstelling en verwachtingen.

Anno 2018 is het aantal bij de gemeente geregistreerde straatprostituees dat nog daadwerkelijk actief is op de tippelzone gedaald van 41 naar 17. Het betreft een dusdanige daling dat de gemeente het nu wenselijk acht om de tippelzone opnieuw te evalueren. Hierin moet ook aandacht zijn voor de vraag waar de vrouwen die niet geregistreerd staan hun diensten aanbieden. Het aantal vrouwen zonder registratie dat de huiskamer van IrisZorg bezoekt is de laatste jaren namelijk gestegen. De gemeente Nijmegen heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL gevraagd een offerte in te dienen voor een evaluatie waarin deze vraagstukken rondom de Nijmeegse tippelzone aan de orde komen.

2. Onderzoeksopdracht

In de offerteaanvraag geeft de gemeente aan dat de evaluatie ingestoken kan worden vanuit een beschrijving van vijf mogelijke scenario's en de bijhorende consequenties. We sluiten hier graag bij aan. Door de onderzoeksopzet op te hangen aan de uitwerking van de scenario's en de voor- en nadelen daarvan te vergelijken, kan met de resultaten een

directe bijdrage worden geleverd aan de bestuurlijke en politieke discussie over de toekomst van de Nijmeegse tippelzone en het bijbehorende zorgaanbod.

De onderzoeksopdracht kan derhalve als volgt worden geformuleerd:

Het beschrijven en uitwerken van de vijf mogelijke scenario's en het in kaart brengen van de consequenties ervan voor de Nijmeegse Tippelzone.

Deze onderzoeksopdracht concentreert zich op de volgende vijf scenario's:

Scenario 1: De tippelzone en huiskamer openhouden met handhaving van het huidige status-quo beleid

Scenario 2: De tippelzone en huiskamer openhouden met mogelijkheden voor nieuwe instroom

Scenario 3: De tippelzone sluiten en huiskamer(functie) openhouden

Scenario 4: De tippelzone openhouden en huiskamerfunctie sluiten

Scenario 5: De tippelzone en huiskamer sluiten

Voor de scenario's waarbij de huiskamerfunctie en/of tippelzone wordt gesloten gaan we ook na in hoeverre een alternatief voor het zorgaanbod wenselijk en mogelijk is.

Bij de uitwerking van bovenstaande scenario's en de consequenties daarvan dient in ieder geval aandacht te zijn voor de volgende aspecten:

- 1. De aard en omvang van de straatprostitutie*
- 2. Het tegengaan van overlast en openbare-ordeproblematiek rondom de straatprostitutie*
- 3. De relatie tussen de tippelzone als aangewezen gebied voor de straatprostitutie en het zorgaanbod in de vorm van de huiskamer*

3. Onderzoeksopzet

In deze paragraaf beschrijven we de door ons voorgestelde sociaalwetenschappelijke onderzoeksopzet waarbij in onze optiek sprake is van een optimale balans tussen kosten en baten. De kern ervan is de uitwerking van de vijf scenario's. Daarvoor maken we de volgende drie onderdelen inzichtelijk:

1. de huidige stand van zaken in Nijmegen;
2. de nadere invulling van de scenario's en welke processen door de uitvoering worden beïnvloed;
3. per scenario welke consequenties de uitvoering zal hebben voor verschillende relevante aspecten.

Om de drie onderdelen in te vullen, verzamelen we vanuit verschillende invalshoeken informatie. Het is bij de uitwerking van de scenario's niet alleen van belang om het fenomeen vanuit het oogpunt van beleidsmakers te bekijken, maar ook om de subjectieve

beleving door bijvoorbeeld prostituees, , hulpverleners, bewoners en passanten in kaart te brengen. Om alle invalshoeken te belichten kiezen we voor een combinatie van bureau- en veldonderzoek waarbij we gebruik maken van zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoeksmethoden (mixed methods benadering).

In de praktijk betekent dit dat we de volgende onderzoeksactiviteiten zullen uitvoeren: literatuurstudie; belronde onder gemeenten die een tippelzone hebben (gehad); interviews met gemeentelijke beleidsmakers; interviews met stakeholders en professionals; gesprekken met (niet) geregistreerde straatprostituees; (optioneel) het voeren van straatgesprekken; en expertmeeting. Hieronder lichten we de onderzoeksactiviteiten - die overigens in de tijd deels kunnen en zullen overlappen - nader toe.

Literatuuronderzoek

We beginnen met het verzamelen en bestuderen van relevante literatuur over het fenomeen straatprostitutie. Daarbij is het niet alleen van belang welke informatie er bekend is over de Nijmeegse tippelzone, maar ook wat de ervaringen elders in het land zijn. We kunnen hiervoor in de eerste plaats putten uit onze eigen landelijke en lokale onderzoeken (o.a. in Nijmegen, Heerlen, Groningen, Rotterdam) op dit gebied. In het kader van deze onderzoeken hebben we reeds een grote hoeveelheid literatuur en beleidsstukken verzameld die ook voor dit onderzoek kunnen worden gebruikt. Verder voeren we een aanvullende literatuurscan uit, waarmee we nagaan welke informatie er nog meer beschikbaar is over de tippelzone in Nijmegen en in andere gemeenten die een tippelzone hebben of hebben gehad.

Belronde onder gemeenten die een tippelzone hebben (gehad)

Vervolgens benaderen we alle acht Nederlandse gemeenten die een tippelzone hebben (Utrecht, Arnhem, Groningen en Heerlen) of hebben gehad (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Eindhoven). In elk van deze gemeenten interviewen we ten minste één ambtenaar aan de hand van een vooraf opgestelde onderwerpenlijst. In de interviews gaan we in ieder geval in op de historie van de tippelzone in de gemeente, de ervaringen, de huidige situatie en hoe de gemeente het zorgaanbod voor de doelgroep nu heeft ingericht. Tevens vragen we of we raadsbrieven en andere relevante documenten over de tippelzone kunnen ontvangen. In combinatie met het literatuuronderzoek verkrijgen we zo een goed beeld van hoe andere gemeenten zijn omgegaan met de situatie aangaande de tippelzone en hoe zij de vraagstukken over de zorg voor de straatprostituees hebben aangepakt. De te gebruiken onderwerpenlijst bespreken we eerst met de opdrachtgever c.q. begeleidingscommissie, voordat we deze definitief maken.

We kennen bij al deze acht gemeenten één of meerdere gemeenteambtenaren die op de afdeling openbare orde en veiligheid (OOV) en/of zorg en welzijn werkzaam zijn en hebben met hen regelmatig contact. Wij hebben hun contactgegevens en kunnen snel en eenvoudig contact opnemen. We kiezen er bewust voor om deze gemeenten telefonisch en niet schriftelijk (per email c.q. via een internet enquête) te benaderen. Uit ervaring

weten we namelijk dat het persoonlijk benaderen van ambtenaren doorgaans tot een betere respons leidt dan het versturen van een email. We verkrijgen hierdoor bovendien kwalitatief betere antwoorden, omdat er - in tegenstelling tot bij een (internet)enquête - kan worden doorgevraagd bij onduidelijkheden of tegenstrijdige antwoorden.

Interviews gemeentelijke beleidsmakers

Daarnaast houden we interviews met de gemeentelijke beleidsmakers. Conform de offerte-aanvraag denken we hierbij aan beleidsadviseurs, programmamanagers en portefeuillehouders in het College van B&W. Zij kunnen ons - vanuit een meer beleidsmatige invalshoek - van informatie voorzien over de uitgangspunten en wensen van het Nijmeegse beleid. In de interviews vragen we de respondenten eerst om de huidige situatie te beschrijven, alvorens we de scenario's en de bijbehorende consequenties gezamenlijk doornemen. Daarbij komen aspecten zoals de combinatie met het zorgaanbod via de huiskamer, het functioneren van de afwerkloods, het beheersbaar houden van de openbare-ordeproblematiek en eventuele alternatieve voorzieningen wanneer tippelzone en/of huiskamer sluiten aan de orde. In totaal zullen we zo'n vijf van deze interviews houden. De lijst met te interviewen personen en te bevragen aspecten bespreken we met de opdrachtgever c.q. begeleidingscommissie voordat we de interviews gaan houden.

Interviews stakeholders en professionals

Tevens houden we interviews met stakeholders en professionals (zowel management als uitvoering). Zij kunnen ons vanuit een meer organisatorische en praktische invalshoek van informatie voorzien. We denken aan interviews met onder meer wijkmanagers, managers van Iriszorg, uitvoerende medewerkers van Iriszorg, toezichthouders in en rond de loods, medewerkers van de GGD en politiefunctionarissen (bij voorkeur wijkagenten).

We vragen de stakeholders en professionals, evenals de beleidsmakers, eerst een beschrijving van de huidige situatie te geven. Vervolgens nemen we ook in deze gesprekken samen met de respondent de vijf scenario's door en bespreken we de mogelijke consequenties. Hierbij gaat het vooral om de consequenties voor de doelgroep (zorgperspectief) en de beleving van de openbare ruimte (veiligheidsperspectief). Daarnaast vragen we in de gesprekken ook of is een voorziening als de Huiskamer nodig is of dat het ook elders kan worden onder gebracht, of de tippelzone nodig is en welke alternatieve voorzieningen er zouden moeten komen als de tippelzone en/of de Huiskamer verdwijnt.

In totaal houden we zo'n tien interviews. Ook hier geldt dat we in overleg met de opdrachtgever c.q. begeleidingscommissie de lijst met te interviewen personen en te bevragen aspecten zullen vaststellen.

Vraaggesprekken (niet) geregistreerde straatprostituees

Verder zullen we vraaggesprekken houden met zowel geregistreerde als niet geregistreerde prostituees. Deze gesprekken zijn belangrijke input voor de uitwerking van de scenario's. Deze vrouwen krijgen immers direct te maken met de consequenties van de scenario's mochten deze tot uitvoering worden gebracht. Het feit dat zij zelf gebruik maken van de tippelzone en/of de huiskamer maakt dat zij ons van relevante informatie kunnen voorzien. We streven er daarom naar zoveel mogelijk prostituees te spreken, waarbij we gezien de huidige situatie uitgaan van zo'n 20 tot 25. We benadrukken dat het hier gaat om het houden van 'vraaggesprekken' en niet om het afnemen van enquêtes. Een vraaggesprek heeft een informeel karakter waarin we de prostituees vragen hun ervaringen en meningen aan ons te vertellen. We sturen het gesprek zo dat we uiteindelijk op alle relevante vragen een antwoord krijgen. Uit ervaring weten we dat dit de meeste respins oplevert zowel in kwantitatieve (aantal) als kwalitatieve (betrouwbaarheid) zin.

We leggen in ieder geval de achtergronden en kenmerken van de respondent vast. Daarbij gaat het naast leeftijd en nationaliteit om verschillende aspecten van hun leefsituatie, zoals wonen, inkomsten, schulden, verslaving en algehele gezondheid. In het gesprek gaan we verder in op: hoe ze in deze situatie terecht zijn gekomen; waarom ze wel/niet gebruik maken van de tippelzone; waarom ze wel/niet gebruik maken van de huiskamer; of er voor hen een alternatief is buiten de prostitutie; wat er voor nodig is om dit alternatief te realiseren; hoe de huidige opzet van de tippelzone en het geboden zorgaanbod tegemoetkomt aan hun welzijn en veiligheid; wat ze missen in het zorgaanbod van dit moment; en wat ze nodig hebben als de tippelzone en/of de Huiskamer verdwijnt.

We stellen voor om de werving van de respondenten op de tippelzone en in de Huiskamer (De Cirkel) te laten plaatsvinden, evenals de gesprekken. Onderzoekers van INTRAVAL zullen hier op meerdere avonden aanwezig zijn en alle prostituees vragen om aan het onderzoek deel te nemen. Daarvoor werken we idealiter nauw samen met de medewerkers van de Huiskamer. Uit de evaluatie van 2008 en ook uit andere evaluaties blijkt dat de medewerking van prostituees zeer goed was. Dit kwam met name doordat de medewerkers van de voorzieningen zoals de Huiskamer (De Cirkel) de vrouwen sterk motiveerden om mee te doen. De medewerkers van de Huiskamer kunnen ons tevens helpen bij het in contact komen straatprostituees die geen gebruik maken van de huiskamer. Om een aantal van hen te spreken kan samen met medewerkers van de Huiskamer op verschillende avonden actief worden gezocht naar tippelende vrouwen (zonder registratiebrief) die niet in de huiskamer komen.

Om de respons zo optimaal mogelijk te laten zijn stellen we voor om prostituees die aan het onderzoek deelnemen een vergoeding te geven. In de tijd dat ze met één van de onderzoekers spreken hadden zij immers ook werkzaamheden kunnen verrichten. Het gaat doorgaans om een bedrag van zo rond de € 25,- per gesprek.

Optie: straatgesprekken

De onderzoekers zullen op meerdere avonden aanwezig zijn op de tippelzone en in de Huiskamer voor de gesprekken met de straatprostituees. De Huiskamer is uitsluitend in de avonduren geopend. Gedurende de dag zouden daarom optioneel ook - tegen in verhouding weinig kosten - straatgesprekken kunnen plaatsvinden met personen die zich op de tippelzone of in de omgeving daarvan ophouden, zoals bewoners, ondernemers en mogelijke passanten. We voeren informele gesprekken over wat zich in het gebied voordoet en wat hun mening daarover is. Zo verkrijgen we een goed beeld van de subjectieve beleving van de openbare ruimte. Het voeren van 25-30 straatgesprekken is voldoende om ons meer contextinformatie te geven waarmee andere onderzoeksresultaten nader kunnen worden geïnterpreteerd. In andere onderzoeken naar drugshandel en dergelijke leverden dit soort gesprekken altijd relevante en aanvullende informatie op.

Expertmeeting

Om tot zo goed mogelijke uitwerkingen van de scenario's te komen, stellen we voor om een expertmeeting te organiseren aan de hand van de eerste resultaten. Tijdens deze bijeenkomst worden de uitwerkingen van de vijf scenario's afzonderlijk van elkaar besproken. De bespreking van elk scenario wordt ingeleid door één van de onderzoekers die een korte toelichting geeft op de eerste uitwerking van het scenario. Vervolgens gaan de professionals en deskundigen onder leiding van een ervaren gespreksleider met elkaar in discussie de sterke en zwakke punten van de uitwerking te onderscheiden en nader in te vullen. Op deze manier benutten we optimaal de ervaring, expertise en opvattingen van de aanwezigen om tot een zo volledig en consistent beeld van de situatie en de verschillende scenario's te komen.

Een dergelijke expertmeeting levert doorgaans de beste resultaten op als deze wordt gehouden met een gedifferentieerde samenstelling. We denken hierbij bijvoorbeeld aan (beleids)medewerkers van de gemeente Nijmegen en andere gemeenten met een tippelzone, medewerkers van Iriszorg, toezichthouders, medewerkers van de GGD en politiefunctionarissen. We gaan uit van zo'n zes tot tien deelnemers. Met meer dan tien deelnemers is het lastig om alle deelnemers goed aan bod te laten komen. In overleg met de opdrachtgever c.q. begeleidingscommissie gaan we na wat de meest passende samenstelling is voor de expertmeeting.

Analyse en rapportage

Het onderzoek resulteert in een helder en goed leesbaar eindrapport, waarin we – na een kort inleidend hoofdstuk en een beschrijving van de situatie – de uitwerking van de scenario's presenteren, elk in een afzonderlijk hoofdstuk. Voor de scenario's waarbij de huiskamerfunctie en/of tippelzone wordt gesloten geven we ook aan in hoeverre alternatieven voor het zorgaanbod wenselijk en mogelijk zijn. De beschrijvingen van de scenario's worden (waar nodig) aangevuld met grafieken, figuren en tabellen waarin we relevante onderzoeksuitkomsten presenteren. In het laatste concluderende hoofdstuk zetten we de voor- en nadelen van de vijf scenario's op een rij en maken we een vergelijking om tot een eindoordeel te komen. Dit hoofdstuk zal worden afgesloten met

een overzicht op maximaal 1 A4 waarin de uitkomsten van de scenario's op de verschillende aspecten gekwalificeerd zijn weergegeven. Het laatste hoofdstuk zal zo worden opgesteld dat het zelfstandig kan worden gebruikt; bijvoorbeeld als publicatie (in de vorm van een factsheet) voor externen of voor interne kennisdeling ter voorbereiding op het bestuurlijke en politieke debat over dit onderwerp. Een conceptversie van het eindrapport wordt besproken met de opdrachtgever c.q. begeleidingscommissie, waarna we de rapportage definitief maken.

4. Planning

Hieronder volgt de door ons voorgestelde tijdsplanning. Gezien de zomervakantie lijkt het opleveren van het eindrapport voor 1 september niet wenselijk. De bespreking van het conceptrapport zou dan in augustus moeten plaatsvinden, waarbij de kans groot is dat verschillende leden van de begeleidingscommissie dan met vakantie zijn. Wij stellen voor om over de definitieve tijdsplanning nog nader overleg te hebben met de opdrachtgever.

- Mei:
- Start onderzoek
- Literatuuronderzoek
- Ontwikkelen meetinstrumenten
- Bijeenkomst begeleidingscommissie: bespreking meetinstrumenten en te interviewen personen
- Belronde onder gemeenten die een tippelzone hebben (gehad)

Juni:

- Interviews gemeentelijke beleidsmakers
- Interviews stakeholders en professionals
- Vraaggesprekken (niet) geregistreerde straatprostituees
- *Optie: Enquête onder omwonenden, ondernemers en passanten*

Juli (*Zomervakantie*):

- Desgewenst bijeenkomst begeleidingscommissie over stand van zaken
- Afronden dataverzameling
- Start analyse en rapportage

Augustus (*Zomervakantie*):

- Analyse en rapportage
- Expertmeeting aan de hand van eerste resultaten

September:

- Bijeenkomst begeleidingscommissie: bespreken conceptrapport
- Rapport definitief maken en opleveren

5. Organisatie¹

INTRAVAL is per januari 2018 samengegaan met Breuer *Institute*. Het onderzoek zullen we samen uitvoeren. De primaire onderzoeksgebieden en -kwaliteiten van bureau INTRAVAL en Breuer *Institute* sluiten uitstekend op elkaar aan en vormen in het kader van dit onderzoek een ideale match. Daarbij wordt gewerkt vanuit gedeelde opvattingen en waarden over onderzoek, advies en kwaliteit, namelijk betrouwbaarheid, accuratesse, diepgravendheid, zorgvuldigheid en objectiviteit.

Onderzoeksteam

De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door de onderzoekers 5.1.2e (socioloog), 5.1.2e (socioloog), 5.1.2e (socioloog) en 5.1.2e (psycholoog) onder leiding van 5.1.2e (sociaal geograaf). Zij hebben (zeer) ruime ervaring met onderzoek naar prostitutie. Zo werken zij op dit moment mee aan ons onderzoek naar de maatschappelijke positie van sekswerkers in Nederland dat wij in opdracht van het WODC uitvoeren en hebben zij onlangs het prostitutiebeleid van de gemeente Gouda geëvalueerd.

Van de kant van Breuer *Institute* is de senior adviseur 5.1.2e (bedrijfskundige) beschikbaar. Hij heeft uitgebreide advieservaring op beleidsmatig terrein in het sociaal-maatschappelijk domein. Zo begeleidt hij momenteel ontwikkelingstrajecten met maatschappelijke vraagstukken met gemeenten in de regio Noord & Midden-Drenthe, de regio Noord-Kennemerland en gemeenten in de regio Noord-Groningen.

Expertise

Het gevraagde en in dit voorstel beschreven onderzoek sluit nauw aan bij de werkzaamheden van onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL. Wij voeren al meer dan 30 jaar sociaalwetenschappelijk onderzoek en advies uit op de gebieden leefbaarheid, verslaving, sociaal domein en jeugd en in opdracht van diverse ministeries, gemeenten en subsidieverstrekkers.

INTRAVAL verricht regelmatig onderzoek onder lastig te bereiken, vaak verborgen doelgroepen. Wij hebben uitgebreide kennis en ervaring met het prostitutiebeleid en (evaluatie)onderzoek op dat gebied. In het verleden hebben we onder meer evaluaties uitgevoerd van tippelzones in Groningen, Rotterdam en Heerlen. In Nijmegen hebben we de opheffing van het bordeelverbod geëvalueerd, terwijl we in Groningen en Den Haag onderzoek hebben gedaan naar raamprostitutie.

¹ Wanneer u behoefte heeft aan uitgebreidere CV's of referenties waar inlichtingen kunnen worden ingewonnen over INTRAVAL, Breuer *Institute*, projectleider, onderzoekers en adviseurs, zijn wij gaarne bereid deze te verstrekken. Uiteraard kunt u informatie hierover ook op onze websites vinden, www.intraval.nl en www.breuerinstitutue.nl.

In 2006 en 2014 hebben wij in opdracht van het WODC de illegale prostitutie in Nederland onderzocht. In 2016 hebben we onderzoek gedaan naar de controle, handhaving en naleving in de escort voor het WODC en in 2017 naar illegale prostitutie in de horeca en beautybranche in Rotterdam. Onlangs hebben we het prostitutiebeleid in de gemeente Gouda geëvalueerd. Momenteel zijn we bezig met een landelijke inventarisatie van de maatschappelijke positie van sekswerkers. Voor deze onderzoeken geldt dat we uitgebreide literatuurstudies uitvoeren en interviews houden met lokale deskundigen zoals medewerkers (management en uitvoering) van gemeenten, politie, hulpverlening, zorginstellingen en woningbouwverenigingen. Daarnaast spreken we ook met de doelgroep zelf, zoals (illegale) prostituees, prostituanten en exploitanten. Aan de hand van de evaluaties adviseren we ook over het lokale prostitutiebeleid.

De expertise van Breuer *Institute* bestaat uit kennis en ervaring op diverse domeinen, waaronder jeugdhulp, participatiewet, WMO, Maatschappelijke Opvang en onderwijs-arbeidsmarkt. Met ruim 25 jaar ervaring als advies- en ontwikkelingsbegeleidingsbureau en verschillende adviseurs en tal van vaste opdrachtgevers is Breuer *Institute* een bureau dat kwaliteit en betrouwbaarheid hoog in het vaandel heeft staan. Vaak is er sprake van procesbegeleiding bij beleids- en organisatie-innovatie in de vorm van expertsessies. Professionals worden hierin bevraagd en uitgedaagd, onderzoeksgegevens te duiden, verdiepen en hier (beleids)consequenties aan te verbinden

Randvoorwaarden

Randvoorwaarden voor het welslagen van het onderzoek binnen de geplande periode zijn onder meer de vlotte medewerking van alle betrokkenen en het op korte termijn en efficiënte wijze (in een toegankelijke, eenduidige en consistente vorm) aanleveren van de gewenste informatie. Verder is het van belang dat de privacy van alle betrokkenen waarover en waarbij informatie wordt verzameld is gewaarborgd. Uiteraard zullen de medewerkers van INTRAVAL en Breuer *Institute* zoals bij eerdere onderzoeken en volgens wederzijds overeen te komen procedures, de regels inzake de privacy respecteren.

6. Begroting²

	PL/SA	SO	MO	JO	Totaal	
	Dagen	Dagen	Dagen	Dagen	Dagen	<i>Totale</i>
Werkzaamheden						
Overleg met opdrachtgever cq begeleidingscommissie	5.1.1c					5.1.1c
Literatuuronderzoek						
Belronde andere gemeenten (8)						
Interviews beleidsadviseurs ed (5)						
Interviews stakeholders en professionals (10)						
Interviews straatprostituees (20-25)						
Expertmeeting						
Analyse en rapportage						
Totaal						€ 29.440,00

	Dagen	Tarief	Totaal
Totale kosten			
Projectleider / Senior Adviseur	5.1.1c		
Senior onderzoeker			
Medior onderzoeker			
Junior onderzoeker			
Drukwerk			
Vergoeding straatprostituees (20-25)			
Subtotaal (excl. 21% BTW)			€ 30.065,00
21% BTW			€ 6.313,65
Totaal (incl. 21% BTW)			€ 36.378,65

Optie: straatgesprekken

	PL	SO	MO	JO	Totaal
	Dagen	Dagen	Dagen	Dagen	Dagen
Werkzaamheden					
Straatgesprekken	5.1.1c				

Totale kosten (excl 21% BTW): € 1.830

² Bureau INTRAVAL is btw-plichtig en zal dan ook bij zijn declaraties btw in rekening brengen. Gemeenten kunnen het aan btw betaalde bedrag terugkrijgen via het btw-compensatiefonds.

Onderzoeksvoorstel / offerte: evaluatie tippelzone Nijmegen 2018

Voorgeschiedenis

In 2000 besloot de gemeente Nijmegen om een loods aan de Nieuwe Marktstraat als afwerkloods voor straatprostitutie aan te wijzen. Voor die tijd gold deze straat reeds als gedoogzone voor tippelen. Het afwerken vond plaats op andere locaties, waar veel overlast van het afwerken werd ervaren. Dit leidde tot veel klachten. Hulpverlening (via het Cirkelproject) vond plaats vanuit een mobiele bus.

In 2000 werd de Nieuwe Marktstraat formeel als tippelzone aangewezen, waardoor ook voorschriften konden worden opgelegd. Daardoor werd de loods als verplichte afwerkplek aangewezen. In de loods is een apart gedeelte voor de hulpverlening ingericht. Daarnaast zijn er afwerkplekken. Een gemeentelijk toezichthouder (beheerder) ziet toe op naleving van de huisregels en is aanspreekpunt voor politie, hulpverlening en prostituees. De belangrijkste doelen van de afwerkloods waren verminderen van overlast van straatprostitutie en een betere hulpverlening aan straatprostituees.

Oostveen Beleidsonderzoek en Advies heeft zowel in 2005 als in 2008 de tippelzone met afwerkloods geëvalueerd. Mede op basis van deze onderzoeken werd toen besloten de loods en tippelzone voorlopig te handhaven, omdat de noodzaak ervan nog steeds actueel was. De discussie over het al dan niet openhouden van de tippelzone speelde ook in andere gemeenten met een tippelzone. De helft van die gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven) heeft ongeveer 10 jaar geleden besloten hun tippelzone te sluiten. De andere gemeenten (Utrecht, Arnhem, Groningen en Heerlen) besloten hun tippelzone tot nu toe open te houden.

Mede door de sluiting van de zones in andere gemeenten werd de tippelzone in Nijmegen aantrekkelijk voor prostituees van buiten Nijmegen. Om die toestroom te stoppen en de zone toegankelijk te houden voor de oorspronkelijke doelgroep (straatprostituees met een duidelijke binding met Nijmegen) werd in 2007 een registratieplicht ingevoerd, waarbij nieuwe instroom nadrukkelijk werd uitgesloten. Feitelijk was dus sprake van een uitsterfconstructie en werd toen al voorzien dat er een moment zou komen waarop het aantal nog actieve geregistreerde prostituees zo laag zou worden dat het openhouden mogelijk niet langer functioneel en proportioneel zou zijn.

Van de 44 dames die in 2007 een registratie kregen zijn er nu nog 17 die de huiskamer van IrisZorg in de loods bezoeken. Tegelijk zijn er 27 anderen die deze huiskamer bezoeken zonder registratie. Dat roept de vraag op waar deze vrouwen dan hun diensten aanbieden en wat dat betekent voor hun veiligheid en zorgaanbod – maar ook of er ook illegale straatprostituees zijn die geen gebruik maken van de huiskamer. In dat licht kun je je tevens afvragen wat nu nog de functionele relatie is tussen (het zorgaanbod in) de huiskamer van IrisZorg en de tippelzone.

Aanleiding en kader

Alle negen gemeenten die een tippelzone hadden hebben geworsteld met de vraag of sluiting of openhouden de beste oplossing is voor de complexe problematiek, met uiteenlopende aspecten op gebied van overlast, veiligheid en zorgaanbod. Natuurlijk zijn er lokale verschillen (onder meer in locatie, omvang en doelgroep), maar veel van de argumenten voor of tegen spelen in alle gemeenten een rol. Daarom is het belangrijk van elkaar te leren en kennis te nemen van de inzichten en overwegingen die in deze gemeenten de keuze hebben bepaald - en op dit moment vooral van de ervaringen gedurende de afgelopen jaren, zowel in gemeenten waar de tippelzone werd gesloten als in gemeenten waar deze nog open is. Dat zal gebeuren op basis van opvragen van informatie (met name uitgevoerde evaluaties en beleidsstukken) en telefonische interviews met een of twee personen in elk van de acht gemeenten. Daarnaast zal de kennis van de betrokken professionals in Nijmegen op een rij worden gezet, worden relevante cijfers van IrisZorg en de politie inzichtelijk gemaakt en zal er een enquête worden uitgezet onder de doelgroep van de

huiskamer en zo mogelijk ook onder illegale prostituees die niet in de huiskamer komen maar wel (via contactpersonen bij IrisZorg, politie of gemeente) bereikt kunnen worden.

De insteek van de evaluatie is dat de vijf mogelijke scenario's worden beschreven en een zo compleet mogelijk beeld wordt geschetst van de consequenties van elk scenario: zowel de positieve gevolgen (maatschappelijke opbrengst) als de negatieve gevolgen/risico's (afbreukrisico's en mogelijk valkuilen). Een compleet beeld schetst consequenties op het gebied van overlast en veiligheid (o.a. overlast tippelen/afwerken; verkeer, beheersbaarheid en veiligheid van prostituees en klanten), zorg/hulpverlening (o.a. gezondheidszorg, basale zorg, leefomstandigheden, uitstroom en preventie), organisatie (o.a. schaal, locatie, toezicht en samenwerking) en andere aspecten (zoals samenstelling van de doelgroep, morele aspecten en imago). Dat zou bijvoorbeeld kunnen worden samengevat in een schema zoals in de evaluatie uit 2005 (blz.7-10), maar de exacte vorm wordt in overleg vastgesteld.

De vijf mogelijke scenario's zijn:

1. De tippelzone en huiskamer openhouden met handhaving van het huidige status-quobeleid.
2. De tippelzone en huiskamer sluiten.
3. De tippelzone en huiskamer openhouden met mogelijkheden voor nieuwe instroom.
4. De tippelzone sluiten en huiskamer(funcitie) openhouden.
5. De tippelzone openhouden en huiskamer(funcitie) sluiten.

Het kan zijn dat tijdens het onderzoek een zesde, nu nog onvoorzien scenario opkomt en ook moet worden meegenomen.

Het onderzoek moet daarbij in ieder geval ook deze twee zaken duidelijk in kaart brengen:

1. Zicht op aard en omvang van de straatprostitutie in Nijmegen anno 2018 (geregistreerde prostituees, niet geregistreerde prostituees die wel de huiskamer bezoeken, eventuele prostituees die niet de huiskamer bezoeken). Hoe groot is de totale groep, wat zijn de kenmerken, waar worden de activiteiten ontplooid en wat betekent dat voor overlast, openbare orde en veiligheid?
2. Relatie tussen de tippelzone en het zorgaanbod. Het idee van de huiskamer was en is: vinden en binden van de doelgroep waar de dames hun activiteiten ontplooiën. De geregistreerde dames zijn natuurlijk al lang geleden gevonden. In hoeverre is de huidige locatie nog van belang voor het vinden van een nieuwe doelgroep en het in contact blijven met de 'oude' (geregistreerde) doelgroep?

Op basis van de ontwikkelingen in Nijmegen, formele standpunten én persoonlijke opinies van professionals in Nijmegen, inzichten en overwegingen uit andere gemeenten en het oordeel van de doelgroep zullen de consequenties van elk scenario zo inzichtelijk mogelijk worden gemaakt. Op basis daarvan kan een goede en betekenisvolle discussie worden gevoerd over het beste toekomstscenario.

Opzet van het onderzoek

Wij stellen voor om de volgende bronnen en methoden in te zetten om de vragen te beantwoorden.

- Analyse van beschikbare cijfers in Nijmegen: opvragen van de in dit verband relevante cijfers van politie en bureau Toezicht en van gepubliceerde cijfers en jaarverslagen van IrisZorg, met zo mogelijk ook aanvullende analyses op registratie IrisZorg betreffende de huiskamer (door Oostveen of IrisZorg uit te voeren).
- Interviews met mensen die professioneel betrokken zijn bij de tippelzone en huiskamer, met name vanuit IrisZorg, GGD, verslavingszorg, bureau toezicht en de politie (ongeveer 5 interviews in Nijmegen met een of twee personen per instelling, eventueel aangevuld met telefonische interviews) met aandacht voor de expliciete opvattingen van hun organisatie en hun persoonlijke opinies, maar vooral ook hun praktijkervaringen. Mogelijk kunnen deze professionals ook inzicht geven in (een deel van) de straatprostituees die nu niet meer actief zijn: wat doen ze tegenwoordig, hoe gaat het met hen en wat was er nodig om dat te bereiken?

- Interviews met de betrokken beleidsmakers in Nijmegen: beleidsadviseurs, programma-managers en portefeuillehouders uit het college van B&W (ongeveer 5 interviews met een of twee personen in Nijmegen) in relatie tot de vijf scenario's.
- Een onderzoek onder de doelgroep, in de vorm van een schriftelijke of digitale enquête die, indien nodig onder begeleiding van IrisZorg, door de straatprostituees wordt ingevuld. Bij een eerdere evaluatie werd gekozen voor zo'n enquête als de beste manier om de doelgroep te benaderen en relevante informatie bij hen boven tafel te krijgen. De respons was ook goed, zowel in aantal als inhoudelijk. Daarbij worden minstens twee vragenlijsten gemaakt: een voor de geregistreerde prostituees en een voor niet-geregistreerde prostituees (en eventueel een derde, voor niet-geregistreerde prostituees die niet de huiskamer bezoeken). De exacte werkwijze wordt in overleg met IrisZorg en met de gemeente bepaald, waarbij ook wordt gekozen tussen een papieren vragenlijst of een enquête via internet. Voor de prostituees die de huiskamer bezoeken ligt het voor de hand om de werving en/of het invullen in de huiskamer te laten plaatsvinden. Indien we proberen ook de andere doelgroep in kaart te brengen zou dat moeten via professionals die mogelijk contact hebben met deze dames, bijvoorbeeld vanuit een zorginstelling, welzijnswerk, bureau Toezicht of de politie. De enquêtes moeten in ieder geval inzicht geven in achtergronden en kenmerken, een eventueel alternatief buiten de (straat)prostitutie en wat daar voor nodig is en in hoeverre tippelzone en huiskamer voldoen wat betreft zorg en veiligheid. Voor de niet-geregistreerden is verder van belang waar zij werken en wat dat betekent voor zorg en veiligheid. Zijn zij afhankelijk van het zorgaanbod in de huiskamer of zijn er andere voorzieningen waar zij terecht (moeten) kunnen?
- Onderzoek van literatuur, in het bijzonder uitgevoerde evaluaties in heel Nederland of in de Nederlandse gemeenten met een (voormalige) tippelzone gedurende de afgelopen tien jaar.
- Telefonische interviews met professionals uit de andere acht gemeenten die een tippelzone hebben of hebben gehad. Per gemeente worden een of twee personen benaderd die (samen) een goed zicht hebben op aspecten van zorg en openbare orde. Behalve het inventariseren van de gevolgen van de mogelijke scenario's in Nijmegen is een belangrijke vraag welke uitgangspunten in deze gemeenten het beleid hebben bepaald en hoe deze zich vertalen in resultaten.

De volgorde van de verschillende onderdelen van het onderzoek wordt in overleg met de begeleidingsgroep vastgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat informatie die in een eerder stadium van het onderzoek is verzameld van belang kan zijn bij de vragen die in een later stadium worden gesteld. Het is altijd mogelijk dat mensen die al zijn geïnterviewd later nog eens telefonisch of per mail worden benaderd omdat er aanvullende vragen zijn opgekomen, maar door een juiste volgorde in de planning willen we dat zo veel mogelijk vermijden.

Het onderzoek gaat van start in de tweede helft van mei. Het conceptrapport is uiterlijk 1 september gereed. Indien het definitieve rapport 1 september klaar moet zijn is dat ook mogelijk, mits er snel wordt gereageerd op het concept. Het rapport wordt opgeleverd als PDF bestand en indien gewenst (tegen kostprijs) ook in gedrukte vorm.

Omdat wij ook de eerdere evaluaties in Nijmegen hebben uitgevoerd, inclusief een inventarisatie van de ontwikkelingen in andere gemeenten, zijn we al goed op de hoogte van de problematiek en de gekozen oplossingen in Nijmegen en in de andere gemeenten met een (voormalige) tippelzone.

Kosten

De kosten voor dit onderzoek bedragen € 20.210,- exclusief btw. De algemene voorwaarden van Oostveen Beleidsonderzoek en Advies zijn van toepassing. Deze voorwaarden zijn bijgesloten bij deze offerte.

Gemeente Nijmegen

5.1.2e

Postbus 9105

6500 HG Nijmegen

Kenmerk

118018

Onderwerp

Offerte evaluatie tippelzone en huiskamer
Nieuwe Marktstraat Nijmegen

Datum

Utrecht, 30-03-2018

Geachte 5.1.2e,

Hartelijk dank voor uw offerteaanvraag aangaande een evaluatie van de tippelzone en huiskamer aan de Nieuwe Marktstraat in Nijmegen.

Middels dit schrijven gaan wij graag in op uw uitnodiging te offerreren. Bijgaand vindt u onze met zorg samengestelde offerte.

Ten opzichte van de offerteaanvraag hebben wij een kleine wijziging aangebracht in de onderzoeksopzet, in het kader van de volgorde van de onderzoeksfasen. Naar onze bescheiden mening leidt deze wijziging tot een beter onderzoeksresultaat. Daarnaast hebben wij gekozen voor de *educated guess* (beredeneerde schatting) voor het in kaart brengen van de aard en omvang van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostitutie. In het verleden hebben wij naar tevredenheid gebruik gemaakt van deze methode om tot een omvangsschatting te komen van groepen die zich doorgaans buiten het zicht van bijvoorbeeld de overheid en instanties begeven.

Mocht u nog vragen en/of opmerkingen hebben omtrent onze offerte, zijn wij uiteraard beschikbaar om uw vragen te beantwoorden en toelichting te geven op onze offerte.

Rest ons u veel succes te wensen met de definitieve selectie de komende weken en wij hopen uiteraard een positief bericht van u te mogen ontvangen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Aard en omvang straatprostitutie Nieuwe Markstraat Nijmegen

Offerte - 30 maart 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Eerste literatuurscan.....	5
3. Vraagstelling	7
4. Onderzoeksopzet	8
5. Planning en begroting.....	12
6. Team.....	15
7. Literatuur	17

Bijlagen

Curricula vitae	19
Het Verwey-J onker Instituut. Richtinggevend en actueel	26
Algemene voorwaarden van de Vereniging voor Beleidsonderzoek.....	27

1. Inleiding

In 2000 is de tippelzone met afwerkloods aan de Nieuwe Marktstraat in Nijmegen ingericht. In eerste instantie was dit gedaan om overlast door (verslaafde) straatprostituees terug te dringen en hen tevens passende zorg aan te bieden door IrisZorg. Sindsdien is echter veel veranderd op het terrein van straatprostitutie. Zo zijn in andere (grote) steden tippelzones gesloten, waardoor de Nieuwe Marktstraat aantrekkelijker werd voor straatprostituees elders uit het land en zelfs uit het buitenland.

Om dit waterbedeffect tegen te gaan, voerde de gemeente Nijmegen in 2007 een registratieplicht in. Alleen straatprostituees met een duidelijke binding aan de stad mochten actief zijn op de tippelzone. Vervolgens kregen in totaal 41 straatprostituees een registratie. De gemeente koos met de registratieplicht bewust voor een uitsterfbeleid. Nieuwe instroom is immers niet mogelijk. Inmiddels zijn er signalen dat dit uitsterfbeleid zijn vruchten afwerpt; het aantal straatprostituees met een registratie is substantieel gedaald. Gedurende het aangepaste beleid is de huiskamer van IrisZorg altijd beschikbaar gebleven voor zowel straatprostituees met en zonder registratie. Inmiddels bezoeken meer dames zónder registratie de huiskamer dan dames met registratie (respectievelijk 27 en 17 straatprostituees).

Afwerkloods aan de Nieuwe Marktstraat. Foto: Gemeente Nijmegen, Afdeling Bestuur en Veiligheid

De gemeente Nijmegen wil onderzoeken of de huidige aanpak (behoud van de tippelzone met afwerkloods en de huiskamer) nog steeds de beste optie is om enerzijds de overlast van (verslaafde) straatprostituees tegen te gaan en anderzijds hen passende zorg aan te bieden. In andere steden als Den Haag en Rotterdam zijn de tippelzones gesloten, maar zijn bijvoorbeeld een 24-uurs opvang, afkickprogramma's en begeleid wonen voor (verslaafde) straatprostituees voor in de plaats gekomen. Nu het aantal geregistreerde straatprostituees afneemt, is het voor de gemeente wenselijk om de huidige status-quo vast te stellen.

De gemeente heeft hiervoor vijf mogelijke scenario's geschetst die onderzocht kunnen worden, te weten:

1. De tippelzone en huiskamer openhouden met handhaving van het huidige status-quo beleid.
2. De tippelzone en huiskamer sluiten.
3. De tippelzone en huiskamer openhouden met mogelijkheden voor nieuwe instroom.
4. De tippelzone sluiten en huiskamer(funcitie) openhouden.
5. De tippelzone openhouden en huiskamer(funcitie) sluiten.

Eerder onderzoek van Oostveen (2005; 2009) gaf reeds inzicht in de achtergronden en problematiek (verslavingen/psychische aandoeningen) van de straatprostituees in Nijmegen. In dit onderzoeksvorstel willen we opnieuw de achtergrondkenmerken van de straatprostituees in kaart brengen, waarbij we nader onderscheid maken tussen de geregistreerden en niet-geregistreerden. Een beter zicht op de achtergronden van de straatprostituees resulteert in een gerichtere werkwijze als het gaat om verslavingszorg of andersoortige hulp die zij behoeven. Daarnaast kan

worden bepaald in hoeverre het huidige beleid afdoende aansluit op de doelgroep. Aanvullend zullen wij een beredeneerde omvangschatting maken van de groep niet-geregistreerde straatprostituees. Met het maken van een omvangschatting wordt gelijk het uitsterfbeleid (het invoeren van registratieplicht) geëvalueerd.

Directbetrokkenen, onder andere straatprostituees en hulpverleners, hebben zich in het verleden afwijzend uitgesproken over een eventuele sluiting van de tippelzone en de afwerkloosd aan de Nieuwe Marktstraat. Straatprostituees zien de tippelzone als een relatief veilige werkomgeving. Hulpverleners maken zich op hun beurt zorgen over een afname van zorgmogelijkheden en een toename van overlast elders in de stad. Binnen dit onderzoek zullen we nagaan hoe zij, maar ook andere stakeholders, de toekomst van de tippelzone voor zich zien.

De omvangschatting, gecombineerd met de achtergrondschets van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees en de visies van verschillende stakeholders over de toekomst van de Nieuwe Marktstraat moet een compleet beeld geven van de problematiek waarbij mogelijke risico's bij het doorvoeren van veranderingen in beeld komen. Samen met (meer) kennis over de beleidsmatige gevolgen van het openhouden of sluiten van een tippelzone voor andere gemeenten, geeft dit richting aan de discussie die de gemeente over de tippelzone kan voeren.

Doel van het onderzoek

1. Het in kaart brengen van de aard en omvang van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostitutie van Nijmegen.
2. Inzicht verschaffen in de maatschappelijke opbrengsten en risico's van het aanbrengen van veranderingen in de huidige situatie omtrent de tippelzone en/of de huiskamer van IrisZorg in relatie tot de door de gemeente geschetste scenario's.

Het team dat is samengesteld voor dit onderzoek beschikt over:

- Brede ervaring op het gebied van onderzoek naar (illegale) prostitutie.
- Methodologisch goed onderlegd.
- Uitmuntende vaardigheden met betrekking tot veldwerk rondom moeilijk bereikbare groepen.
- Sensitiviteit en kundigheid met betrekking tot het interviewen van doelgroepen in de marge.

2. Eerste literatuurscan

Ten behoeve van de offerte hebben we een eerste verkenning gemaakt rond de problematiek. In het project zal een uitgebreidere literatuurstudie worden verricht.

Nederland kent sinds 1983 tippelzones waar straatprostitutie, onder bepaalde voorwaarden, wordt toegestaan. De algemene redenering hierachter is hetzelfde als bij de oprichting van de tippelzone aan de Nieuwe Marktstraat: het is eenvoudiger om toezicht te houden op één plek dan op verschillende plekken in de steden (Bisschop, Kastoryano & Van der Klaauw, 2012). Bij toezicht gaat het dan niet alleen over mogelijk crimineel gedrag, maar ook over de gezondheid van prostituees. Door straatprostitutie te faciliteren op een specifieke plek, voorkomt dat overlast in andere delen van de stad. Daarnaast zijn hierdoor de sekswerkers beter in beeld bij zorginstanties waardoor passende zorg geleverd kan worden. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de huiskamer van IrisZorg, maar ook andere tippelzones hebben een soortgelijke huiskamer (o.a. Goderie, 1997).

In de praktijk kan de beoogde functionaliteit van de tippelzone anders uitpakken. Een tippelzone vergroot namelijk het risico op criminaliteit (Flight, Van Heerwaarden & Lugtmeijer, 2003; Oostveen, 2009). Een groot deel van straatprostituees zijn alcohol- of drugsverslaafd; in Nijmegen is meer dan de helft van de geregistreerde straatprostituees verslaafd (Oostveen, 2009). Het drugsgebruik op de tippelzones staat in nauw verband met drugshandel en daarmee criminaliteit. Van alle straten in Nijmegen waar sprake is van een vorm van prostitutie worden in de Nieuwe Marktstraat de meeste meldingen van overlast gedaan (Oostveen, 2009). Voor gemeenten is dan ook een toename van drugshandel, geweld, afpersing en vrouwenhandel een belangrijke reden om een tippelzone te sluiten (Van Soomeren, 2004).

Een voorbeeld van een onhoudbare situatie is gebleken in de gemeente Rotterdam. Hier is de tippelzone in 2005 gesloten. Eerder onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar prostitutie in Rotterdam wees uit dat er geen sprake was van noemenswaardige verplaatsingseffecten, mede omdat de politie hier alert op was en aan de vrouwen (alternatieve) hulp en opvang is geboden (Goderie & Boutellier, 2006). Voor de gemeente Rotterdam was het sluiten van de tippelzone opportuun. Uit onderzoek naar de invloed van het sluiten van de tippelzone in de gemeente Amsterdam blijkt dat niet-verslaafde straatprostituees met een Nederlandse of West-Europese achtergrond, achter ramen, in clubs of in andere sectoren terecht zijn gekomen (Korf, Van Vliet, Knotter & Wouters, 2005).

In tegenstelling tot de niet-verslaafde straatprostituees zijn de verslaafde straatprostituees volgens Korf et al. voor een groot deel buiten beeld (van hulpinstanties) geraakt. Dit is gelijk één van de risico's van het sluiten van de tippelzone. Door de straatprostituees geconcentreerd te hebben op een specifieke locatie, hebben hulporganisaties hen wél in beeld (Van Soomeren, 2004). Een huiskamerproject kan hulp en ondersteuning bieden dichtbij het werkveld van de straatprostituees. Daarnaast vormt het tevens een spin in het web en aanspreekpunt voor onder andere politie en zorgorganisaties (Goderie, 1997).

Zorgprofessionals uit andere grote steden zoals Utrecht pleiten om deze reden voor het behoud van de tippelzone (Van Soomeren, 2004; Mein, Verwijs, Drost & Goderie, 2011). Ook zorgprofessionals in Nijmegen vrezen dat opheffing van de tippelzone leidt tot onzichtbaarheid van een kwetsbare groep prostituees (Oostveen, 2005). Eerder onderzoek heeft immers aangetoond dat

in ieder geval alle geregistreerde straatprostituees in Nijmegen te maken hebben met meervoudige problematiek zoals verslavingen, schulden en psychische problemen (Oostveen, 2009).

Het is van belang om de voordelen van het behouden van een tippelzone (o.a. passend zorgaanbod en zicht op de doelgroep) af te zetten tegen de mogelijke nadelige gevolgen van het sluiten van een tippelzone (het ontstaan van een onzichtbare kwetsbare groep). Daarbij wordt uit voorgaande alinea's duidelijk dat de uitwerking van het behouden/sluiten van de tippelzone per gemeente kan verschillen. Om die reden is een situatieschets op maat nodig.

3. Vraagstelling

Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Enerzijds brengen wij de aard en omvang van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees in kaart, waarbij wij tegelijkertijd de uitwerking van de registratieplicht evalueren. Anderzijds vergaren wij meer kennis over mogelijke gevolgen van het aanbrengen van veranderingen in de huidige situatie van de tippelzone en huiskamer in het kader van de door de gemeente Nijmegen geschetste scenario's. Dit doen wij onder andere door het uitvragen van stakeholders en het bevragen van andere gemeenten die momenteel een tippelzone hanteren of recentelijk een tippelzone hebben gesloten.

Gegeven de suggesties uit de offerteaanvraag bestaat de vraagstelling van de opdracht uit twee hoofdonderdelen. De vraag naar aard en omvang van het probleem zal beantwoord worden in deelonderzoek 1. De vraag met betrekking tot het meest gewenste scenario volgens betrokken partijen zal centraal staan in deelonderzoek 2.

Deelonderzoek 1

Wat is de aard en omvang van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees die werkzaam zijn op de tippelzone en/of de huiskamer aan de Nieuwe Marktstraat bezoeken?

Deelvragen:

- Hoeveel geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees zijn actief op de tippelzone en hoeveel geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees bezoeken de huiskamer van IrisZorg?
- Wat zijn de achtergrondkenmerken (leeftijd, herkomst, psychische problematiek en verslavingen, schulden, hoeveel jaren werkzaam als prostitutie etc.) van geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees?

Deelonderzoek 2

Wat zijn de maatschappelijke opbrengsten en risico's van het aanbrengen van veranderingen in de huidige situatie omtrent de tippelzone en/of de huiskamer van IrisZorg?

- Hoe ervaren geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees de tippelzone en de huiskamer van Iriszorg met betrekking tot zorg en veiligheid?
- Wat is de beleving van betrokken beleidsambtenaren van de gemeente Nijmegen en andere stakeholders (professionals (en vrijwilligers) actief in de huiskamer, zorg- en hulpverleners, politie, OM, taxichauffeurs en buurtkenners) omtrent de tippelzone en de huiskamer en welke toekomst zien zij voor de tippelzone en de huiskamer weggelegd?
- Wat zijn de ervaringen van beleidsambtenaren van andere gemeenten met hun beleidsaanpassingen met betrekking tot straatprostitutie en zorg?

4. Onderzoeksopzet

De offerteaanvraag biedt goede aanknopingspunten voor de methodologische opzet van dit onderzoek. Wij hebben ervoor gekozen om op twee punten af te wijken van de voorgestelde onderzoeksopzet. Ten eerste zijn wij tot het besluit gekomen om de onderdelen van het onderzoeksvoorstel in een andere volgorde uit te voeren. Een voorbeeld hiervan is dat het literatuuronderzoek in de offerteaanvraag aan het einde van het onderzoek stond ingepland, maar nu in de beginfase van het onderzoek. Wij zijn ervan overtuigd dat literatuuronderzoek voorafgaand aan de interviews een meerwaarde heeft en juist als input kan dienen voor de gesprekslijnen voor de interviews.

De tweede wijziging die wij hebben aangebracht is het toevoegen van een methode van een beredeneerde schatting (*educated guess*). In het verleden hebben wij naar tevredenheid gebruik gemaakt van deze methode om tot een omvangschatting te komen van groepen die zich doorgaans buiten het zicht van bijvoorbeeld de overheid en instanties begeven (illegale prostitutie, maar ook thema's als huwelijksdwang en kindhuwelijken). Wij denken dat deze methode zich uitstekend leent voor het in kaart brengen van straatprostituees met en zonder registratie.

Ons voorstel voor de onderzoeksopzet ziet er als volgt uit:

1. Literatuuronderzoek

De eerste stap binnen het onderzoek is een literatuurstudie. Voor deze offerte hebben wij een beperkte literatuurstudie uitgevoerd die wij zullen uitbreiden om een scherper beeld te krijgen van het fenomeen straatprostitutie en welke alternatieven er zijn wanneer straatprostitutie niet gefaciliteerd wordt d.m.v. een tippelzone. Daarbij dient de literatuurstudie ook als input voor het opstellen van onder andere de topiclist voor interviews met straatprostituees (zie *Verdiepende face-to-face interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees*).

Daarnaast zullen wij op zoek gaan naar beschikbare documentatie van de gemeenten die ervoor gekozen hebben om een tippelzone te sluiten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven). Ook voor de gemeenten die besloten hebben de tippelzone te behouden (Utrecht, Arnhem, Groningen en Heerlen) zullen wij op zoek gaan naar dergelijke documentatie. Deze informatie kan inzicht verschaffen hoe de verschillende keuzes voor de betreffende gemeenten tot stand gekomen zijn en hoe ze vervolgens hebben uitgepakt. Ook dient het als opmaat tot de volgende fase van het onderzoek: telefonische interviews met gemeenteambtenaren.

De opbrengst van deze fase is:

- Inzicht in de aannames die zijn gemaakt *alvorens* men is overgegaan tot aanpassing van beleid.
- Kennis over de beleidsmatige gevolgen van het openhouden of sluiten van een tippelzone voor andere gemeenten.

2. Telefonische interviews gemeenteambtenaren van andere gemeenten (6 interviews)

Op basis van de beschikbare informatie over de effecten van de gemaakte keuzes door gemeenten betreffende het al dan niet sluiten van een tippelzone, zullen wij verdiepende interviews afnemen met zes gemeenteambtenaren. Drie ambtenaren van gemeenten die in de afgelopen jaren de tippelzone hebben gesloten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag of Eindhoven) en drie ambtenaren van gemeenten die nog een tippelzone hebben (Utrecht, Arnhem, Groningen en Heerlen). In de gesprekken gaan we dieper in op de basis waarop zij een keuze hebben gemaakt,

maar bevragen we de gemeenten ook welke ontwikkelingen zij in de afgelopen jaren hebben waargenomen. Enkele vragen die daarbij aan bod zullen komen zijn: zien de gemeenten met een tippelzone dezelfde ontwikkelingen als in Nijmegen? En hoe hebben de gemeenten die de tippelzone hebben gesloten straatprostituees opgevangen en begeleid?

De opbrengst van deze fase is:

- Aanvullende en verdiepende kennis over de beleidsmatige gevolgen van het openhouden of sluiten van een tippelzone voor andere gemeenten.

3. Educated guess omvang (illegale) straatprostitutie (doorlopend)

Om zicht te krijgen op de totale omvang van legale en illegale straatprostitutie maken wij gebruik van de educated guess-methode (minimale ondergrens en een geschatte onder- en bovengrens). Daarbij maken we een onderscheid tussen geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostitutie. Omdat prostitutie zich niet alleen op straat aanwezig manifesteert, pogen wij aan de hand van de interviews ook enig inzicht te verkrijgen in de verborgen prostitutie (in de thuissituatie of in illegale gelegenheden). De kans is aannemelijk dat de prostitutie zich ook op die manier voortzet zodra registratie niet mogelijk is. Op deze wijze is het mogelijk tot een 'weging' van het aantal straatprostituees te komen. Om tot een gedegen omvangschatting te komen, maken we gebruik van een zogenoemde mix van bronnen en onderzoeksmethoden. Dit betekent dat we van ten minste vier verschillende methoden onderzoekdata gebruiken om tot een educated guess te komen. Dit zijn in ieder geval:

- A. Bestaande registraties van 2017 van de huiskamer, zorginstellingen, politie en OM.
- B. Observaties op de tippelzone door onderzoekers.
- C. Omvangschattingen van (zorg)professionals (zowel van de huiskamer als van andere zorginstellingen) van niet-geregistreerde straatprostitutie; naast registraties, vragen wij de zorgprofessionals ook, op basis van hun ervaringen, hoe groot de groep is die zij niet in beeld hebben.
- D. Toetsing van schattingen bij o.a. politie, OM en buurtkenners; hiermee wordt de schatting indien nodig aangescherpt, gevalideerd en wordt de betrouwbaarheid vergroot.

Om tot een goede educated guess te komen, is het noodzakelijk om een afgebakend tijdspad aan te geven. Zo kunnen onder andere hulpverleners terugkijken op de periode van een jaar en hoe vaak zij te maken hadden met casuïstiek illegale prostituees.

De opbrengst van deze fase is:

- Een definitieve (beredeneerde) schatting van de omvang van legale en illegale straatprostituees, in totaal en afzonderlijk van elkaar. Met daarbij een ondergrens of minimale omvang op basis van bestaande registraties in 2017.

4. Verdiepende face-to-face interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees (30 interviews)

Om de achtergrondkenmerken van zowel geregistreerde als niet-geregistreerde straatprostituees te achterhalen, gaan wij met hen in gesprek. De huiskamer is in eerste instantie de beste ingang om de vrouwen te benaderen voor een verdiepend gesprek. Het interview kan bijvoorbeeld plaatsvinden in de huiskamer zelf, maar de locatie van het interview kan in overleg plaatsvinden. In totaal zullen wij 30 prostituees spreken; 15 straatprostituees met registratie en 15 straatprostituees zonder registratie. In de gesprekken zullen wij ingaan op het leven van de prostituee, illegaliteit/illegaliteit keuze en motivatie achter deze keuze bevragen, de ervaringen met de

tippelzone en de huiskamer, hun behoefte aan ondersteuning/hulpverlening maar ook met hen vooruitkijken naar de toekomst. Tevens zullen wij hen de omvangschattingen voorleggen in het kader van de *educated guess*.

Wij houden er rekening mee dat er straatprostituees zijn die in beperkte mate de Nederlandse of Engelse taal machtig zijn. Voor hen zullen we zorgen voor een passende oplossing om het gesprek in de taal van het land van herkomst te kunnen voeren.

De opbrengst van deze fase is:

- Inzicht in de achtergrondkenmerken van zowel geregistreerde als niet-geregistreerde straatprostituees vanuit het perspectief van straatprostituees.
- Inzicht in de beleving van straatprostituees van de tippelzone en de huiskamer (op het gebied van veiligheid en zorg).
- Inzicht in de visie van straatprostituees over het voortbestaan van de tippelzone en de huiskamer.

5. Verdiepende face-to-face interviews met stakeholders (6 interviews)

Om er onder andere voor te zorgen dat wij via verschillende invalshoeken zicht krijgen op de aard en omvang van straatprostitutie in Nijmegen en de mogelijke effecten bij verandering van de huidige situatie, nemen wij verdiepende face-to-face interviews af met stakeholders.

Wij denken bijvoorbeeld aan:

- Professionals (en vrijwilligers) actief in de huiskamer
- Zorg- en hulpverleners (o.a. GGZ)
- Politie (o.a. wijkagenten)
- OM
- Taxichauffeurs en buurtkenners (o.a. buurtregisseurs)

Met de ontwikkelingen van de afgelopen jaren in ogenschouw, welke aanpassingen/veranderingen van de huidige situatie zien zij als meest plausibel? Daarbij zullen we ook ingaan op mogelijke (neven)effecten. Daarnaast zullen we hen de omvangschattingen voorleggen. In totaal zullen we zes stakeholders spreken.

De opbrengst van deze fase is:

- Inzicht in de achtergrondkenmerken van zowel geregistreerde als niet-geregistreerde straatprostituees vanuit het perspectief van stakeholders.
- Inzicht in de mogelijke maatschappelijke gevolgen van het openhouden of sluiten van een tippelzone vanuit het perspectief van stakeholders.

6. Verdiepende face-to-face interviews met gemeentelijke beleidsmakers van de gemeente Nijmegen (6 interviews)

Tot slot zullen wij verdiepende interviews afnemen met de verantwoordelijke gemeentelijke beleidsmakers (beleidsadviseurs, programmamanagers en portefeuillehouders in het College van B&W). Wij zullen hen vragen naar de kennis op bestuurlijke laag over de aard en omvang van straatprostitutie (ook in het kader van de *educated guess*), maar ook de resultaten van de voorgaande onderzoeksfases voorleggen. Vervolgens zullen we de mogelijke gevolgen, risico's

en mogelijkheden van de verschillende scenario's bespreken met hen bespreken. In totaal zullen we 6 interviews met gemeentelijke beleidsmakers afnemen.

De opbrengst van deze fase is:

- Meer kennis over mogelijke beleidsmatige gevolgen van het openhouden of sluiten van een tippelzone voor de gemeente Nijmegen.

Optioneel:

Richtinggevende conclusie

Het onderzoek zal resulteren in een analyse en een conclusie die is gericht op de beantwoording van de onderzoeksvragen. Het Verwey-Jonker Instituut voorziet, indien de opdrachtgever dat wenst, ook in richtinggevend advies. Dat betekent dat, geïnformeerd door het onderzoek en op basis van kennis van de lokale situatie en de beleidscontext, een strategisch advies wordt geschreven over de wijze waarop het beleid zou kunnen worden vormgegeven. Een dergelijk advies gaat verder dan aanbevelingen op basis van het onderzoek. Dit advies kan gepaard gaan met een bespreking van de beleidsopgave en presentaties in relevante gremia. Voor deze variant kan - op basis van de beleidsbehoefte - een aanvullende offerte worden gegeven, bij de afronding van het onderzoek.

5. Planning en begroting

5.1. Planning

	2018											
	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Literatuuronderzoek												
Telefonische interviews gemeenteambtenaren												
Educated guess omvang (illegale) straatprostitutie												
Face-to-face interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostituees												
Face-to-face interviews met stakeholders												
Face-to-face interviews met gemeentelijke beleidsmakers												
Analyse en rapportage												

5.2. Begroting

Het Verwey-Jonker Instituut is BTW-plichtig en zal dan ook bij zijn declaraties BTW in rekening brengen. Lagere overheden kunnen vaak het aan BTW betaalde bedrag terug krijgen uit het BTW-compensatiefonds.

Het Verwey-Jonker Instituut hanteert een all-in tarief, waarin naast de directe personele kosten ook de indirecte kosten begrepen zijn. Deze tarieven zijn exclusief BTW. Het gehanteerde tarief is gebaseerd op de directe personele kosten bij een inschaling volgens de CAO-Welzijn plus een toeslag voor de indirecte kosten, zoals secretariaat, huisvesting, computergebruik en Informatie & Communicatie.

Begroting in uren en kosten

Begroting in uren

Onderdeel	Hoogleraar	Senior onderzoeker	Onderzoeker	Junior onderzoeker
Literatuuronderzoek	5.1.1c			
Telefonische interviews gemeentebtenaren (6)				
Educated guess omvang (illegale) straatprostitutie				
Face-to-face interviews geregistreerde en niet-geregistreerde straatprostitutees (30)				
Face-to-face interviews met stakeholders (6)				
Face-to-face interviews met gemeentelijke beleidsmakers (6)				
Analyse en rapportage				
Totaal				

Begroting in kosten

Onderdeel	Uren	Uurtarief €	Kosten €
Hoogleraar/Wetenschappelijk adviseur	5.1.1c		
Senioronderzoeker			
Onderzoeker			
Junioronderzoeker			
Ondersteuning			
Subtotaal			47.095,00
BTW 21%			9.889,95
Totaal incl. BTW			56.984,95
Overige niet BTW plichtige kosten:			
VVV-bonnen/ CBS-data			5.1.1c
Overige			
Totaal Generaal			58.334,95

5.1.2e zal als hoogleraar, omwille van eerdere onderzoekservaringen op dit thema, verbonden zijn aan dit onderzoek. De verscheidenheid aan werkzaamheden wordt ver-richt door het team dat is beschreven in paragraaf zes. Voor de te interviewen prostituees is een kleine vergoeding opgenomen in de vorm van een VVV-bon. Reis- en verblijfskosten bij de obser-vaties zijn in de post overige opgenomen.

Wij verzorgen een eindrapport waarin de onderzoeksresultaten staan beschreven. De opdracht-gever ontvangt in ieder geval een pdf-document. Voor een fysiek rapport wordt op aanvraag een aparte offerte uitgebracht met betrekking tot de drukkosten. Voor een additioneel factsheet of PowerPointpresentatie bieden wij graag een passende offerte tegen kostprijs aan, evenals voor andere eindproducten.

Openbaarheid

Als aanvulling op de algemene voorwaarden is door het Verwey-Jonker Instituut bepaald dat het eindrapport of andersoortige eindproducten van beleidsonderzoek in principe openbaar zijn. Wij beschouwen dit als de beste garantie voor de onafhankelijkheid van het onderzoek. Indien geen afwijkende afspraken worden gemaakt is het Verwey-Jonker Instituut vrij in zijn communicatie informatie over de inhoud, resultaten en voortgang van het onderzoek naar buiten te brengen.

6. Team

5.1.2e	5.1.2e Functie: 5.1.2e E-mail: 5.1.2e @verwey-jonker.nl
	5.1.2e

5.1.2e	5.1.2e Functie: 5.1.2e E-mail: 5.1.2e @verwey-jonker.nl
	5.1.2e

5.1.2e	5.1.2e Functie: 5.1.2e E-mail: 5.1.2e @verwey-jonker.nl
	5.1.2e

7. Literatuur

- Bisschop, P. H., Kastoryano, S. P., & van der Klaauw, B. (2012). Effect van tippelzones op lokale criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, 54 (4), 320-334.
- Dekker, H., Tap, R., & Homburg, G. (2006). *Evaluatie opheffing bordeelverbod. De sociale positie van prostituees*. Amsterdam: Regioplan.
- Flight, S., Van Heerwaarden, Y., & Lugtmeijer, E. (2003). *Evaluatie Tippelzone Theemsweg Amsterdam 2003*. Amsterdam: DSP-groep.
- Gelderlander. (2008, April 12). 'Prostituees mishandeld'. Opgehaald van Gelderlander: <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/prostituees-mishandeld~acaf2ae3/>
- Gelderlander. (2011, Oktober 12). *Aanwas Nijmeegse tippelzone stopt*. Opgehaald van Gelderlander: <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/aanwas-nijmeegse-tippelzone-stopt~a24facda/>
- Goderie, M. (1997). *De huiskamerprojecten voor straatprostituees in Nederland*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Goderie, M., & Boutellier, H. (2006). *Prostitutie in Rotterdam*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Heuts, L., & Homburg, G. (2013). *Overzicht en stand van zaken uitstapprogramma's voor prostituees*. Amsterdam: Regioplan.
- Korf, D., Van Vliet, E., Knotter, J., & Wouters, M. (2005). *Tippelen na de zone. Straat-prostitutie en verborgen prostitutie in Amsterdam*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Mein, A., Verwijs, R., Drost, L., & Goderie, M. (2011). *Verborgene prostitutie in Utrecht. Kenmerken en hulpverleningsbehoeften van 'verborgen prostituees'*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Omroep Gelderland. (2015, Mei 30). 'Beboet ook hoerenloper bij overtreding van regels tippelzone'. Opgehaald van Omroep Gelderland: <https://www.omroep gelderland.nl/nieuws/2093620/Beboet-ook-hoerenloper-bij-overtreding-van-regels-tippelzone>
- Oostveen, beleidsonderzoek en Advies. (2005). *De toekomst van de afwerkloods Nijmegen*. Nijmegen: Gemeente Nijmegen. Afdeling Bestuur en Veiligheid.
- Oostveen, Beleidsonderzoek en Advies. (2009). *Evaluatie tippelzone Nijmegen 2008*. Nijmegen: Gemeente Nijmegen. Afdeling Veiligheid.
- Smits van Waesberge, E., Sportel, I., Drost, L., Van Eijk, E., & Diepenbrock, E. (2014). *Zo zijn we niet getrouwd*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Van Soomer, P. (2004). *Tippelzones*. Amsterdam: DSP-groep.

Handtekening voor akkoord,
Utrecht, 30-03-2018
Verwey-Jonker Instituut

5.1.2e

5.1.2e

Handtekening voor akkoord,
Nijmegen, xx-xx-xxxx
Gemeente Nijmegen

Opdrachtgever: Gemeente Nijmegen

Projectnummer: 118018

Bij verdere correspondentie graag refereren aan dit nummer.

Secretariaat: 118018/JH

Deze offerte wordt uitgebracht onder de algemene voorwaarden van het Verwey-Jonker Instituut gevestigd te Utrecht, zoals ingeschreven bij de KvK Utrecht onder nummer 41 18 58 48

Bijlage 2 Curricula vitae

4.1.4

4.1.4

4.1.4

4.1.4

4.1.4

4.1.4

4.1.4

Bijlage 3 Het Verwey-Jonker Instituut. Richtinggevend en actueel

Samenleving met oog voor iedereen

Het Verwey-Jonker Instituut is een onafhankelijk onderzoeksbureau. Met onze expertise en onderzoek naar actuele vraagstukken geven we op het gehele sociaal-maatschappelijk terrein richting aan beleidsontwikkeling en uitvoering. Met ons werk willen we een bijdrage leveren aan een krachtige samenleving met oog voor iedereen. Onze onderzoekers doen hun werk integer en gedreven, zonder winstoogmerk. Het zijn inhoudelijk sterke wetenschappers met oog voor actuele sociale dilemma's. Ze zijn scherp op nieuwe ontwikkelingen en beheersen een verscheidenheid aan kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden. Opdrachtgevers gebruiken de resultaten van ons werk om richting te geven aan hun beleidsontwikkeling en ter ondersteuning van hun praktijk. De resultaten van ons onderzoek worden actief en kosteloos beschikbaar gesteld aan derden, zodat ze ten volle kunnen bijdragen aan de verbetering van de samenleving.

Opdrachtgevers

Ons onderzoek gebeurt op verzoek van lokale, provinciale, landelijke of internationale opdrachtgevers. Onze belangrijkste opdrachtgevers zijn de ministeries van SZW, Veiligheid en Justitie, VWS, BZK, OCW en Infrastructuur en Milieu en provincies, gemeenten, maatschappelijke ondernemers, sociale partners en (groepen) burgers zoals patiëntenorganisaties. Voor hen voeren we in opdracht onderzoek uit, soms via eigen methodieken (zoals PaJA!). Daarnaast hebben we de regie over verschillende programma's, zoals Kennisplatform Integratie & Samenleving, Kenniswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam (KeTJA) en Zorgin2030.nl.

Actueel, richtinggevend en maatschappelijk betrokken

Kernwoorden in het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut zijn actueel, wetenschappelijk en maatschappelijk belang. In ons onderzoek komen meestal drie perspectieven samen, van burgers, instellingen en overheden. Ons onderzoek naar sociale problemen en kansen speelt zich af in meerdere domeinen van de samenleving. Ons onderzoek hebben we ingedeeld in 15 thema's: armoede, buurten, decentralisaties, diversiteit, jeugd, onderwijs, opvoeding, ouderen, participatie, seksueel en huiselijk geweld, sport, veiligheid, werk en inkomen, Wmo en zorg. We streven naar cumulatie van kennis en zorgen dat ons empirisch onderzoek altijd richtinggevend is voor de ontvanger. Onze focus ligt op de sociaal-maatschappelijke facetten van beleidsterreinen. Daarbij opereren we vaak op de raakvlakken tussen die gebieden. De programmatische opzet zorgt er voor dat het onderzoek met substantie aansluit bij actuele beleidsvragen en praktijkbehoeften.

Onze organisatie

Het Verwey-Jonker Instituut stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het onderzoek. Met onze ISO-certificering kunt u erop rekenen dat opdrachten goed, op tijd en volgens actuele kwaliteitsnormen worden uitgevoerd.

Bij het Verwey-Jonker Instituut werken ongeveer veertig wetenschappelijk medewerkers met een ondersteunende staf. Het instituut staat onder leiding van de voorzitter van de Raad van bestuur 5.1.2e .

Kijk voor meer informatie www.verwey-jonker.nl of bel 5.1.2e .

Bijlage 4 Algemene voorwaarden van de Vereniging voor Beleidsonderzoek

5.1.1c

5.1.1c

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 4.1 lid 4	Buiten reikwijdte verzoek	64, 65, 66, 67, 68, 69, 70
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 1 sub c	Bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld	25, 40, 44, 58, 72, 73
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 5, 24, 38, 43, 45, 46, 58, 60, 61, 63, 71, 73
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub f	De bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	73